

2019-09-25

1(4)

Styrelse/Nämnd: Samhällsbyggnadsnämnden

Dag, tid: Onsdag 2019-09-25, kl. 08.00

Plats: Sammanträdesrum Mark- och Bygg (tekniska förvaltningens tidigare lokaler i Stadshuset)

Ledamöter/ersättare:

Stefan Widerberg (C)	Maria Harrysson (C)
Göran Pettersson (C)	Stefan Källberg (C)
Dieter Wagner (M)	Tomas Elmgren (M)
Emily Göhlin (M)	Per-Olof Sandwall (L)
Ibrahim Candemir (KD)	Gustav Eek (KD)
Bo Svedberg (S)	Majo Besic (S)
Lennart Palm (S)	David Kolström (V)
Zeljko Radetic (MP)	Peter Thorén (MP)
Sven-Evert Gunnarsson (SD)	Martin Alvsveden (SD)

Beslutsärenden:	§
1. Val av justerare	294
2. Anmälan om eventuellt jäv vid sammanträdet	295
3. Ansökan om bygglov för om- och tillbyggnad av enbostadshus, samt rivning, Hjalshammar 6:21. Dnr 19.1342.231B. Tid. beh. 2019-08-28 Sbn § 278.	296

Beredningsärenden:	
4. Anmälan om miljöfarlig verksamhet, Bor 3:127, Ule Näbbe Bygg AB, Fredrik Pers Hejdesväg 28, 239 34 Skanör. Dnr 19.2410.427	297
5. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Backen 4. Dnr 11.2695.445A.	298
6. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Bredaryd 20:10, Cape Bredaryd AB, Ön 107, 314 98 Torup. Dnr 11.2995.445A.	299
7. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Bredaryd 7:53. Dnr 11.2750.445A.	300
8. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Forsheda 3:92, Heimstaden Forswhida AB, Östra Promenaden 7A, 211 28 Malmö. Dnr 15.0196.445A.	301

Beredningsärenden:

9. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Garvaren 3, Brf Snickaren, Egnahemsvägen 14, 331 52 Värnamo. Dnr 13.2306.445A. **302**
10. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Garvaren 4, Brf Snickaren, Egnahemsvägen 14, 331 52 Värnamo 13.2308.445A. **303**
11. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Helmershus 6:6. Dnr 11.2860.445A. **304**
12. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Horda 11:1. Dnr 11.2862.445A. **305**
13. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Kärda 32:2, Agricon AB, Box 25015, 750 25 Uppsala. Dnr 11.2900.445A. **306**
14. Ansökan om utdömande av vite, Lanna 1:127. Dnr 19.2563.445A. **307**
15. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att utföra radonmätningar på fastigheten Lanna 1:127. Dnr 15.2315.445A. **308**
16. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Lanna 1:97. Dnr 13.2740.445A. **309**
17. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att utföra radonmätningar, Lejonet 17. Dnr 15.2318.445A. **310**
18. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Målaren 2, Masea AB, Bagartorpsringen 58, 170 65 Solna. 18.1514.445A. **311**
19. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Målaren 9. Dnr 11.2929.445A. **312**
20. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Solbacken 7. Dnr 13.2742.445A. **313**
21. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Nederled 3:19. Dnr 11.2942.445A. **314**
22. Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar, Tallen 14. Dnr 13.2324.445A. **315**
23. Detaljplan för fastigheterna Hjortsjö 7:17 och del av Hjortsjö 7:9, Hilding Anders Sweden AB, Box 70, 331 76 Rydaholm. Dnr 15.2555.214. **316**

24. Förbud med vite angående utsläpp av avloppsvatten från bostadshus, Ulås 2:5. Dnr 18.2325.446B.	317
25. Ansökan om strandskyddsdispens för nybyggnad av enbostadshus med garage, Herrestad 1:184. Dnr 19.2095.226.	318
26. Ansökan om bygglov för nybyggnad av växthus, Flintdolken 3. Dnr 19.2250.235.	319
27. Ansökan om bygglov för byte av fasadfärg, Talltitan 11. Dnr 19.2211.235G.	320
28. Ansökan om bygglov för nybyggnad av flerbostadshus, Björnen 5, Per & Kersti AB, Curts väg 2, 311 72 Falkenberg. 19.2053.231C.	321
29. Plan för grönstruktur. Dnr 17.3329.219.	322
30. Detaljplan för del av fastigheten Sävrarp 1:149, Vitanäsområdet i Rydaholm. Dnr 10.0394.214.	323
31. Lokal trafikföreskrift, Sotakärrvägen Bor. Dnr 19.2665.502.	324
32. Räddningstjänstens riskanalys 2019-2022. Dnr 19.2692.170.	325
33. Inre befäl i Jönköpings län. Dnr 19.2741.170.	326
34. Detaljplan för fastigheterna Helmershus 6:97 och Helmershus 6:73. Dnr 18.2697.214.	327
35. Detaljplan för Södra Åminne samhälle. Dnr 14.1670.214.	328
36. Detaljplan för del av fastigheten Nöbbele 7:2 med flera (verksamhetsområde Bredasten – etapp 3). Dnr 17.2680.211.	329
Ärenden direkt till nämnd:	
37. Redovisning av delegationsbeslut.	330
38. Meddelanden	331
39. Information och övriga ärenden anmälda av nämndens ledamöter.	332
40. Val av ersättare i kommunala tillgänglighetsrådet. Dnr 19.0067.200.	333
41. Parkeringsautomater i centrala Värnamo. Dnr 19.2522.514.	334
42. Motion – Cykelstrategi med åtgärder för bättre och säkrare cykling. Dnr 19.1078.100.	335
43. Information om tjänstemannayttrande gällande aktualisering av översiktsplan för Gislaveds kommun. Dnr 19.2806.100.	336
44. Delårsbokslut. Dnr 19.2804.042.	337

45. Revidering av investeringsbudget 2020, samt investeringsplan 2021-2024. Dnr 19.0487.042.	338
46. Information om detaljplan för fastigheten Havren 2 med flera. Dnr 18.1042.211.	339
47. Information om detaljplan för fastigheten Bredaryd 41:10 med flera i Bredaryd tätort. Dnr 19.1456.214.	340
48. Information om halvårsuppföljning för miljöavdelningens tillsynsplan 2019. Dnr 19.0633.420.	341
49. Information – Fördjupning av översiktsplan för Värnamo stad. Dnr 19.0021.212.	342
50. Information om ansökan om bygglov för nybyggnad av 60 meter högt ostagat torn med teknikbod, Bredaryd 7:80, HI3G ACCESS AB, c/o Tammp AB, Löparevägen 1, 294 39 Sölvesborg. Dnr 19.2120.235M.	343
51. Anmälan om ändring av nuvarande serveringstillstånd, utökad serveringstid, Vindruvan 21, D8 Bistro & Café, Storgatsbacken 18A, 331 37 Värnamo. Dnr 19.2216.702D.	344
52. Information om detaljplan för del av fastigheten Bor 1:195 (anslutning till nya väg 27, förbifart Bor) i Bor tätort. Dnr 18.2220.214.	345
53. Ansökan om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus, Näsbyholm 1:29. Dnr. 2019.1169.220. Tid. beh. 2019-08-28 § 272.	346

Stefan Widerberg
Ordförande

Christin Granberg
Sekreterare

Plats och tid:	Sammanträdesrum Mark- och Bygg, Stadshuset Värnamo, 2019-09-25, klockan 08.00 – 12.10
Beslutande:	Stefan Widerberg (C) Göran Pettersson (C) Thomas Elmgren (M) ersättare för Dieter Wagner (M) Emily Göhlin (M) Ibrahim Candemir (KD) Bo Svedberg (S) Majo Besic (S) ersättare för Lennart Palm (S) Peter Thorén (MP) ersättare för Zeljko Radetic (MP) Sven-Evert Gunnarsson (SD)
Övriga närvarande:	Förvaltningssekreterare Christin Granberg Förvaltningschef Conny Eskilson Bygglovshandläggare Dusan Mijatovic §§ 296, 318–321, 343, 346 Miljöinspektör Gunnel Börjesson § 297 Miljöinspektör Charlotte Gustavsson § 317 Miljöinspektör Elsa Hjort §§ 298–315 Miljöchef Lasse Arnesson § 341 Trafikhandläggare Madelene Tradefelt § 324 Kommunikatör Hanna Häljestig § 322 Projektör, tekniska förvaltningen Linus Enochson § 322 Planeringsarkitekt Frida Fält § 327 Planeringsarkitekt Emma Nordstrand § 336 Planeringsarkitekt Anton Leijonberg § 342 Planeringsarkitekt Josefina Magnusson § 316 Planeringsarkitekt Kristoffer Lideberg §§ 328–329, 345 Planeringsarkitekt Henrik Storm §§ 323, 339–340 Beredskapssamordnare Jannika Tunefjord § 325 Räddningschef Anders Björk § 326
Utses att justera:	Bo Svedberg (S)
Justeringens plats och tid:	Samhällsbyggnadsförvaltningen 2019-10-01, klockan 13.00
Sekreterare:	Paragrafer: §§ 294–346
Ordförande:	<hr/> Christin Granberg
Justerare:	<hr/> Stefan Widerberg
	<hr/> Bo Svedberg

ANSLAG/BEVIS

	Justeringen har tillkännagivits genom anslag.		
Nämnd:	Samhällsbyggnadsnämnden		
Sammanträdesdatum:	2019-09-25	Paragrafer:	§§ 294–346
Datum för anslags uppsättande:	2019-10-02	Datum för anslags nedtagande:	2019-10-23
Förvaringsplats för protokollet:	Samhällsbyggnadsförvaltningen		
Underskrift:	<hr/> Christin Granberg		

Protokollsutdrag:

Sbn § 294

Val av justeringsperson

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att utse Bo Svedberg (S) att justera protokollet.

Protokollsutdrag:

Sbn § 295

Anmälan om eventuellt jäv vid sammanträdet

Nämndens ledamöter anmäler inte jäv i samband med något ärende vid sammanträdet.

Protokollsutdrag:

Sökanden

Sbn § 296

Dnr 19.1342.231B

Ansökan om bygglov för om- och tillbyggnad av enbostadshus, samt rivning

Fastighet:

Hjälshammar 6:21

Sök:

X

Ärende:

Ansökan om bygglov för om- och tillbyggnad av enbostadshus, samt rivning

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att bevilja bygglov, för om- tillbyggnad av enbostadshus, samt rivning,**att** avgiften bestäms till 29 156 kronor, (faktura skickas separat),**att** för genomförandet av åtgärden krävs en kontrollansvarig. Som kontrollansvarig godtas Benny Andersson, Idrottsgatan 7, 333 31 Smålandsstenar. Certifierad av KIWA, behörighetsnivå komplicerad art, samt**att** tekniskt samråd krävs.

Beslutet fattas med stöd av 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen (PBL) samt med av kommunfullmäktige antagen taxa den 25 oktober 2018 § 212.

Observera att inga byggnadsåtgärder får påbörjas innan beslut om startbesked meddelats. Enligt 11 kapitlet 51–53 §§ plan- och bygglagen ska en särskild avgift (byggsanktionsavgift) tas ut om överträdelse sker.

Startbesked lämnas normalt när tekniskt samråd har hållits, kallelse till det tekniska samrådet kommer att skickas separat.

Vid frågor kontakta byggnadsinspektör Matilda Elm, 0370-37 74 29.

Om åtgärden påbörjats inom två år gäller bygglovet i fem år från dag som beslutet vinner laga kraft (enligt 9 kap. 43 § plan- och bygglagen).

Reservation

Bo Svedberg (S), Majo Besic (S) och Peter Thorén (MP) reserverar sig mot beslutet till förmån för Bo Svedbergs yrkande.

Besvärshänvisning enligt bilaga.

forts.

Sbn § 296 forts.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Till samhällsbyggnadsförvaltningen har det inkommit en ansökan om bygglov för om- och tillbyggnad av enbostadshus med tillhörande garage om totalt cirka 306 kvadratmeter på ovanstående fastighet.

Förutsättningar

Fastigheten ligger utanför detaljplanelagt område men i direkt anslutning till en ny detaljplan. Fastigheten ligger inom sammanhållen bebyggelse.

Området öster om fastigheten Hjalshamar 6:21 omfattas idag av en detaljplan där fastigheterna får bebyggas upp till 20 procent av fastigheternas area samt uppföras i max två våningar. I området är det två av fem fastigheter som idag är bebyggda.

Byggförbud råder enligt 7 kapitlet 15 § miljöbalken, strandskydd 200 meter. Dispens från detta byggförbud lämnades av samhällsbyggnadsnämnden den 21 maj 2019.

Sjön Vidöstern är en värdefull sjö för fisket och också av riksintresse för friluftslivet. Fastigheten ligger inom naturvårdsprogrammet 1995.

Föreslagen färdig golvhöjd (FG +145.9) är den lägsta golvhöjd som rekommenderas utifrån sjön Vidösterns högsta högvattennivåer detta ska beaktas vid ansökan om bygglov.

I Översiktsplanen mitt Värnamo 2035 finns redovisat Värnamo kommuns ställningstagande kring bebyggelseutvecklingen på landsbygden. Bebyggelseutveckling på landsbygden bör i första hand vara kompletterande av befintlig bebyggelse eller bebyggelsegrupper i syfte att uppnå god hus hållning av mark. Kommunen vill verka för att ny bebyggelse för bostadsändamål på landsbygden ska förläggas i befintlig bebyggelsestruktur för att inte försvåra för redan befintliga verksamheter. På landsbygden finns även mer samlad och tätare bebyggelsegrupper, ofta i närhet till sjö och ofta i form av fritidsbebyggelse som med tiden blivit åretruntbostäder. Dessa områden bör kompletteras i enlighet med nuvarande bebyggelse.

forts.

Sbn § 296 forts.

Ansökan avser om- och tillbyggnad av befintligt fritidshus samt rivning. Förslaget innebär att delar av den redan befintliga byggnaden kommer att byggas om samt rivs och även höjas upp till den rekommenderade FG +145,9 som Värnamo kommun har rekommenderat. Förslaget innebär att garagedelen kommer att rivs och ett nytt garage med ytterligare en våning kommer att byggas upp i dess plats med en ny nockhöjd om cirka 6 meter. Ombyggnationen kommer att ske i befintlig bostadsdel där sökande även har valt att bygga till en våning och därmed kommer den nya nockhöjden på den delen att bli cirka 7,5 meter från ny golvnivå. Förslaget som sådant innebär att det på fastigheten kommer att byggas till en total area av 306 kvadratmeter vilket är en ökning med cirka 126 kvadratmeter.

Området präglas idag av en variation av byggnader i olika utförande och utseende, Det finns en variation i val av fasadmateriell samt antal våningar men även olika höjdsättningar i förhållande till vattnet. I området närmast strandlinjen finns idag en-, en och en halv plan samt även tvåplans hus.

Yttranden

Eftersom fastigheten ligger utom detaljplan har berörda grannar beretts tillfälle att yttra sig över åtgärden.

Ägarna till fastigheten Hjalshammar 6:22, 6:24, :25 och 6:28 har inga erinringar mot förslaget.

Ägare till fastigheten Hjalshammar 6:26 och 6:27 har beretts tillfälle att yttra sig och haft erinringar mot förslaget enligt bilaga.

Enligt 9 kapitlet 31 § plan- och bygglagen (PBL) ska bygglov ges för en åtgärd utanför ett område med detaljplan om åtgärden

1. inte strider mot områdesbestämmelser,
2. inte förutsätter planläggning enligt 4 kapitlet 2 eller 3 §, och
3. uppfyller de krav som följer av 2 kapitlet och 8 kapitlet 1 §, 2 § första stycket, 3, 6, 7, 9–11 §§, 12 § första stycket, 13, 17 och 18 §§ i de delar som inte har prövats i områdesbestämmelser. Lag (2014:900).

forts.

Sbn § 296 forts.

I 2 kapitlet 9 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, föreskrivs bland annat att byggnader ska placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning inte medför betydande olägenhet för omgivningen.

Vad som ska ses som en betydande olägenhet i den mening som avses i 2 kapitlet 9 § PBL måste bedömas bland annat med utgångspunkt i ett områdes karaktär och förhållandena på orten (se MÖD 2013:1). Regeringsrätten har angående det så kallade omgivningskravet enligt den tidigare plan- och bygglagen (1987:10) i rättsfallet RÅ 1991 ref. 46 bland annat uttalat följande.

"Omgivningskravet innefattar ett skydd för berörda grannar mot "betydande olägenheter". Bedömningen av frågan om en olägenhet - exempelvis skymd sikt - kan anses innefatta en betydande olägenhet måste uppenbarligen ske mot bakgrund av samtliga föreliggande omständigheter. Till dessa måste - förutom läge och användningssätt - räknas även innehållet i tillämplig detaljplan. Om exempelvis en detaljplan för ett markområde invid en sjö tillåter ett flertal bostadsbyggnader av vilka vissa - i förhållande till sjön - avses ligga bakom andra hus - kan uppenbarligen inte alla enligt detaljplanen tillåtna bostadsbyggnader ha fri utsikt över sjön. Detta innebär att även en i och för sig väsentlig begränsning av sjöutsikten för den som bor längre bort från sjön inte alltid bör anses som innefattande en väsentlig olägenhet i den mening som avses i 3 kapitlet 2 § PBL. Vad som kan krävas är att byggnader som ligger närmare sjön - inom ramen för den tillåtna byggrätten enligt detaljplanen - placeras och utformas så att sjöutsikten inte onödigtvis helt eller till betydande del skymms för dem vilkas byggnader ligger längre bort. Även i och för sig väsentliga begränsningar av sjöutsikten kan - med hänsyn till innehållet i detaljplanen - behöva accepteras.

Det bör tilläggas att endast mycket väsentliga begränsningar av den sjöutsikt, som med hänsyn till förhållandena således är möjlig att bevara för dem vilkas fastigheter inte ligger närmast sjön, kan anses utgöra betydande olägenheter i den mening som avses i 3 kapitlet 2 § PBL."

forts.

Sbn § 296 forts.

Aktuell fastighet omfattas inte av någon detaljplan. En viktig skillnad jämfört med detaljplaner, vilket bör noteras i sammanhanget och i förhållande till nyssnämnda avgörande från Regeringsrätten, är att i område utanför detaljplan har den enskilde inte någon byggrätt (se MÖD 2012:16). Utanför detaljplanerat område regleras enbart byggnaders utformning, inte lokaliseringen. Enligt samhällsbyggnadsförvaltningens uppfattning sänks därmed också kravet på vilken slags olägenhet som måste accepteras av bakomliggande fastigheter (jfr MÖD:s dom den 4 juni 2013 i mål nr. P 10223–12).

Samhällsbyggnadsförvaltningen har vid syn på plats kunnat konstatera att utsikten från Hjalshammar 6:26 och 6:27 mot sjön visserligen är begränsad till följd av mellanliggande byggnader och växtlighet men att den likväl är tydlig och ger en känsla av närhet till sjön. Dessa fastigheter har idag ännu ej bebyggt och detta kommer att innebära att framtida byggnader kommer att påverkas av den sökta åtgärden. Den berörda byggnaden på fastigheten Hjalshammar 6:21 ligger placerad cirka 20 meter från strandlinjen och cirka 7,5 meter från berörda fastigheter Hjalshammar 6:26 och 6:27. Det sökta förslaget innebär att cirka 59 procent av fasadytan mot öster av tomtens totala bred från norr till söder kommer att vara bebyggd till en nockhöjd av 7,5 till 9 meter. Den planerade om- och tillbyggnaden kommer medföra att sjöutsikten från fastigheterna Hjalshammar 6:26 och 6:27, kommer att försämrats avsevärt. Enligt samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning riskerar detta att medföra att en känsla av instängdhet infinner sig på fastigheterna Hjalshammar 6:26 och 6:27. Samhällsbyggnadsförvaltningen noterar även att bebyggelse på aktuella fastigheter, liksom omkringliggande bebyggelse, präglas av småskalighet.

Det kan konstateras att en om- och tillbyggnad av fastigheten Hjalshammar 6:21 är möjlig att göra utan att sjöutsikten för grannfastigheten försvinner helt. En sådan placering innebär emellertid en hårdare exploatering av fastigheten.

Bedömning

Mot bakgrund av det ovan anförda och då det är fråga om en åtgärd utanför detaljplanelagt område, med en till en sådan plan eventuellt tillhörande byggrätt får förlusten av utsikten i detta fall ses som en betydande olägenhet. Vad som i övrigt anförts, och huruvida växtligheten ner mot sjön i framtiden kommer att begränsa utsikten ytterligare, förändrar inte denna bedömning. Av detta följer att det saknas förutsättningar för att bevilja bygglov för den sökta åtgärden.

forts.

Sbn § 296 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 15 augusti.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta
att kommunicera med sökanden om tänkt avslag.

Beslutet fattas med stöd av 9 kapitlet 31 § PBL.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare behandlat ärendet den 28 augusti 2019, Sbn § 278.

Yrkande

Stefan Widerberg (C)

att bevilja bygglov för om- och tillbyggnad av enbostadshus, samt rivning.

Bo Svedberg (S)

att avslå ansökan om bygglov för om- och tillbyggnad av enbostadshus, samt rivning.

Ordförande ställer proposition på de båda yrkandena och finner att samhällsbyggnadsnämnden beslutar enligt Stefan Widerbergs yrkande.

Upplysningar

Tekniskt samråd krävs. Ni som byggherre ombeds ta kontakt med byggnadsinspektör Matilda Elm, 0370-37 74 29.

Observera att åtgärderna ska påbörjas inom två år och avslutas inom fem år från den dag då strandskyddsdispensen vann laga kraft.

Sökanden erinras om att göra serviceanmälan för anslutning till kommunalt vatten och avlopp. Kontakta VA Kundtjänst 0370-377498, e-post: kundtjanstVA_Avfall@varnamo.se

Bygglovet vinner laga kraft först fyra veckor efter den dag då beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar och ingen har överklagat beslutet. www.poit.se.

Avgift: 29 156 kronor
(faktura sänds separat)

Protokollsutdrag:
Miljöavdelningen
Bolaget

Sbn § 297

Dnr 19.2410.427

Anmälan om miljöfarlig verksamhet

Fastighet:

Bor 3:127

Bolag:

Ule Näbbe Bygg AB, Fredrik Pers Hejdesväg 28, 239 34 Skanör

Ärende:

Anmälan om miljöfarlig verksamhet

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förbjuda uppstart av verksamheten till dess att nämnden fattat beslut i ärendet, samt

att bjuda in de som fått möjlighet att yttra sig i ärendet tillsammans med samarbetskommittén i Bor till informationsmöte.

Besvärshänvisning enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Anmälan om miljöfarlig verksamhet på fastigheten Bor 3:127 inkom till förvaltningen 26 augusti 2019. Den anmälda verksamheten innebär lagring, sortering, rening och pressning av plast på den aktuella fastigheten. Drygt ett 40-tal närboende har fått möjlighet att yttra sig i ärendet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 298

Dnr 11.2695.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Backen 4

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X (personnummer X) med vite att utföra följande åtgärder på fastigheten Backen 4:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1202 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska uppföljande radonmätningar utföras i lägenhet 1202 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsförvaltningen skickade under april 2010 ett brev till fastighetsägaren till fastigheten Backen 4 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades ägaren att senast 31 december 2010 till samhällsbyggnadsförvaltningen komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

forts.

Sbn § 298 forts.

I oktober 2011 förelade samhällsbyggnadsförvaltningen fastighetsägaren att senast 30 april 2012 till förvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 11 april 2012 inkom fyra protokoll från radonmätningar i lägenheterna 1001, 1102 och 1201. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet 1102 var 210 Bq/m³. Den 23 april 2013 inkom mätprotokoll från mätning i lägenhet nummer 1101 och den 20 maj 2013 inkom mätprotokoll från mätningar i lägenheter med nummer 1002 och 1102. Samtliga mätvärden låg under riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³. Fastighetsägaren fick efter att dessa tre mätprotokoll kommit in ett meddelande från förvaltningen om att de mätningar som gjorts bedömdes vara tillräckliga och att samtliga uppmätta radonhalter låg under riktvärdet. Den 10 juni 2013 inkom ytterligare ett mätprotokoll från radonmätning i lägenhet nr 1202. De uppmätta radonhalterna i de två mätpunkterna i denna lägenhet låg båda på 270 Bq/m³. Mätningen var utförd delvis utanför mätsäsong för radonmätningar och ett årsmedelvärde beräknades därför inte av mätlaboratoriet.

I februari 2015 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Backen 4. Den 2 juni 2016 inkom ett mätprotokoll för lägenhet 1202 som visade ett årsmedelvärde på 260 Bq/m³, vilket är över riktvärdet 200 Bq/m³.

I april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Backen 4. Fastighetsägaren förelades också att skicka in mätprotokoll för lägenhet 1202 senast 30 juni 2019.

Den 23 maj 2019 skickade fastighetsägaren in en rapport för radonmätning som hade gjorts i lägenhet 1202 som visade ett årsmedelvärde på 290 Bq/m³. Årsmedelvärdet låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö som är 200 Bq/m³. Den 29 maj 2019 skickade fastighetsägaren också in ett besiktningssprotokoll för en undersökning som en sotare hade gjort. Sotaren skriver i sitt utlåtande att det gjordes en korttidsmätning under ett dygn som visade värden över riktvärdet. Sotaren gav också förslag på åtgärder. Vid en kontakt med fastighetsägaren den 27 augusti 2019, meddelade fastighetsägaren att denne skulle ta hjälp av sotaren under hösten för att göra radonsänkande åtgärder.

forts.

Sbn § 298 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet över 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta åtgärder för att sänka radonhalten i lägenhet 1202 i bostadshuset på fastigheten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar av radonhalten göras för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare ställt krav på fastighetsägaren att vidta åtgärder för att sänka radonhalten i bostadshuset, men trots det är halten fortfarande över riktvärdet. Därför anser samhällsbyggnadsförvaltningen nu att det för hyresgästernas hälsa, krävs att beslutet förenas med ett vite.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid bedömningen ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått, jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa det krav som beslutet ovan innebär.

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

forts.

Sbn § 298 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägare eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §).
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §).

forts.

Sbn § 298 forts.

- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X (personnummer X) med vite att utföra följande åtgärder på fastigheten Backen 4:

forts.

Sbn § 298 forts.

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1202 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska uppföljande radonmätningar utföras i lägenhet 1202 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 299

Dnr 11.2995.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Bredaryd 20:10

Fastighetsägare:

Cape Bredaryd AB, Ön 107, 314 98 Torup

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Cape Bredaryd AB (organisationsnummer 5567551097) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Bredaryd 20:10:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenheterna med adress Mellangatan 11.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenheter på Mellangatan 11. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under oktober 2011 ett brev till ägaren av fastigheten Bredaryd 20:10 med uppmaning att senast 30 april 2012 till miljö- och stadsbyggnadsnämnden komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter har kommit in.

forts.

Sbn § 299 forts.

I september 2013 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret ägaren av fastigheten Bredaryd 20:10 att senast 30 april 2014 till miljö- och stadsbyggnadsnämnden redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I november 2014 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret vid vite ägaren av fastigheten Bredaryd 20:10 att senast 30 mars 2015 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

Den 23 september 2015 inkom fem mätprotokoll från radonmätningar. På fastigheten finns det två hus, ett med adress Norregårdsvägen 5 och 7 och en med adress Mellangatan 11. I huset med adress Norregårdsvägen 5 och 7 har radonmätning utförts i lägenheterna 1001, 1101 och 0901. I huset med adress Mellangatan 11 har radonmätning utförts i lägenheterna 1101 och 1003. Årsmedelvärdet för radonhalten i fastigheten med adress Norregårdsvägen 5 och 7 ligger under riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³. Årsmedelvärdet för radonhalten i fastigheten belägen på adressen Mellangatan 11 och lägenhet 1101 var 210 Bq/m³. Mätvärdena ligger över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³.

Den 29 januari 2018 skickar samhällsbyggnadsförvaltningen ett brev till fastighetsägaren där det efterfrågas information om vilka åtgärder som vidtagits och om det har gjorts några mätningar. Den 23 februari 2018 besöker fastighetsägaren förvaltningen och säger att man kommer göra en ny mätning under mätsäsongen hösten 2018-våren 2019. Den 5 september 2019 kontaktar samhällsbyggnadsförvaltningen fastighetsägaren. Ägaren av fastigheten uppger då att man missat göra mätning men att man ska titta på åtgärder och sedan mäta igen.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

forts.

Sbn § 299 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ägaren till fastigheten måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. Det höga värdet kan påverka hyresgästernas hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver man göra nya mätningar av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Därefter har ägaren uppgett att man ska åtgärda radonhalten och göra nya mätningar. Ingen redovisning har inkommit gällande nya mätningar. Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår därför att nämnden beslutar att vitesförelägga ägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Bredaryd 20:10.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattats med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 299 forts.

- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)

forts.

Sbn § 299 forts.

- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga Cape Bredaryd AB (organisationsnummer 5567551097) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Bredaryd 20:10:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 kronor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenheterna med adress Mellangatan 11.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenheter på Mellangatan 11. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 300

Dnr 11.2750.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Bredaryd 7:53

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X, (personnummer X) och X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Bredaryd 7:53:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 20 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs.

1. Fastighetsägarna ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 0901 på Rönnegårdsvägen 6A i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägarna göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 0901 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägarna ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 300 forts.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till ägarna av fastigheten Bredaryd 7:53 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägarna att senast 31 december 2010 inkomma med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I skrivelse den 24 oktober 2011 uppmanade förvaltningen ägaren av fastigheten Bredaryd 7:53 att senast 30 april 2012 till förvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Under april 2012 inkom fyra protokoll från radonmätningar, från lägenheterna med nummer 0901, 1002, 1101 6A och 1101 6B. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenheterna med nummer 0901 och 1101 6B låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³ och förvaltningen ansåg det sannolikt att radonhalterna överskreds i fler lägenheter.

I februari 2015 förelade nämnden fastighetsägarna att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Den 6 maj 2016 inkom mätprotokoll från mätningar i sex lägenheter. Lägenhet 0901 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 230 Bq/m³, Lägenhet 0902 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 20 Bq/m³, lägenhet 1001 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 180 Bq/m³, lägenhet 1102 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 180 Bq/m³, lägenhet 1001 på Rönnegårdsvägen 6B hade årsmedelvärdet 200 Bq/m³, lägenhet 1101 på Rönnegårdsvägen 6B hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³.

Den 8 februari 2018 skickades ett brev till fastighetsägaren. Samhällsbyggnadsförvaltningen önskade att senast 23 februari 2018 få information om huruvida radonsänkande åtgärder gjorts och om uppföljande mätningar genomförts. Inga mätresultat inkom.

Den 16 mars 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

forts.

Sbn § 300 forts.

Den 17 maj 2018 inkom mätprotokoll från radonmätningar i fyra lägenheter. Lägenhet 0902 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 240 Bq/m³, lägenhet 1001 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 140 Bq/m³, lägenhet 1102 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³ och lägenhet 1101 på Rönnegårdsvägen 6B hade årsmedelvärdet 60 Bq/m³. Den 18 maj 2018 inkom ytterligare mätprotokoll från radonmätningar i två lägenheter. Lägenhet 0901 på Rönnegårdsvägen 6 (saknas information om A eller B) hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³ och lägenhet 1001 på Rönnegårdsvägen 6B hade årsmedelvärdet 170 Bq/m³.

Den 23 maj 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden igen eftersom det fanns lägenheter där halterna var över riktvärdet. Fastighetsägarna förelades att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Detta skulle redovisas till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 juni 2019. Den 28 januari 2019 kontaktade ägarna till fastigheten samhällsbyggnadsförvaltningen och uppgav att man ska mäta i tre lägenheter och att man misstänkte att det blev höga värden på grund av att ventilerna var stängda. Ägarna uppgav också att man hade satt in nya fläktar i badrummen och att man skulle påbörja en ny mätning omgående.

Den 29 augusti 2019 gjordes en uppföljning av beslutet. Inga nya rapporter hade inkommit. Den 6 september skickade fastighetsägaren in nya rapporter för mätningar som hade gjorts våren 2019. Lägenhet 0901 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³, lägenhet 0902 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 150 Bq/m³, lägenhet 1102 på Rönnegårdsvägen 6A hade årsmedelvärdet 190 Bq/m³.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

forts.

Sbn § 300 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägarna måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka hyresgästers hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar göras av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägarna om att sänka radonhalten. Ägarna har redovisat rapporter som visar att vissa lägenheter har radonhalter över riktvärdet. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av förvaltningen av denna orsak att besluta vitesförelägga fastighetsägarna att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Bredaryd 7:53.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 300 forts.

- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)

forts.

Sbn § 300 forts.

- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X, (personnummer X) och X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Bredaryd 7:53:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 20 000 konor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs.

1. Fastighetsägarna ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 0901 på Rönnegårdsvägen 6A i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägarna göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 0901 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägarna ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 301

Dnr 15.0196.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Forsheda 3:92

Fastighetsägare:

Heimstaden Forswhida AB, Östra Promenaden 7A, 211 28 Malmö

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Heimstaden Forswhida AB (organisationsnummer 559018–9204) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Forsheda 3:92:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1001, 1002 och 1201 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1001, 1002 och 1201 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under oktober 2011 ett brev till dåvarande ägaren av fastigheten Forsheda 3:92 med uppmaning att senast 30 april 2012 till förvaltningen komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

forts.

Sbn § 301 forts.

Den 7 maj 2012 kontaktades förvaltningen av en boende i Rydhgården AB:s fastighet på Fänestadsvägen 6 i Forsheda. Hyresgästen ville få information om huruvida radonmätningar var gjorda på fastigheten. Förvaltningen informerade om det aktuella läget, att föregående ägare ombetts utföra mätningar men att så inte hade skett. Överenskommelse träffades med hyresgästen om att denne skulle se till att mätningar utfördes. I juni 2013 inkom 11 mätprotokoll från radonmätningar på fastigheten.

Uppmätta radonhalter i lägenhet med nummer 1102 översteg riktvärdet för radon i inomhusluft, 200 Bq/m³.

I februari 2015 förelade nämnden Rydhgården AB att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Forsheda 3:92 och därefter utföra uppföljande långtidsmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 7 juni 2016 inkom mätprotokoll från radonmätningar i lägenheterna på Fänestadsvägen 6. Lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 350 Bq/m³, lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 150 Bq/m³, lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 400 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 270 Bq/m³ och lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³.

Den 18 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden Rydhgården AB att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Forsheda 3:92 och därefter utföra uppföljande långtidsmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 1 april 2019 såldes fastigheten till nuvarande fastighetsägare, Heimstaden Forswhida AB. Hyresgästen fortsätter dock att ansvara för radonmätningar på fastigheten under en begränsad tidsperiod.

Den 25 juni 2019 inkom mätresultat för radonmätningar som utförts i lägenheter på fastigheten. Lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 250 Bq/m³, lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 210 Bq/m³, lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 200 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 180 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 320 Bq/m³ och lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 200 Bq/m³. Hyresgästen kontaktade samtidigt samhällsbyggnadsförvaltningen och meddelade att de har gjort åtgärder för att förbättra ventilationen och att de kommer göra nya mätningar.

Den 11 september 2019 kontaktade samhällsbyggnadsförvaltningen den nya ägaren. De meddelade att de kommer att se till att utföra åtgärder och sedan göra nya mätningar.

forts.

Sbn § 301 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ägaren till fastigheten måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Fastighetsägaren är ansvariga för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka hyresgästers hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver man göra nya mätningar av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har förelagt tidigare fastighetsägare på fastigheten om att sänka radonhalten. De inskickade rapporterna visar att det fortfarande är lägenheter där radonhalterna överstiger riktvärdet. Eftersom höga radonhalter bedöms vara en hälsorisk för de som bor i lägenheterna bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att det är mycket viktigt att halterna sänks. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Forsheda 3:92.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

forts.

Sbn § 301 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)

forts.

Sbn § 301 forts.

- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

forts.

Sbn § 301 forts.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga Heimstaden Forswhida AB (organisationsnummer 559018–9204) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Forsheda 3:92:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1001, 1002 och 1201 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1001, 1002 och 1201 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 302

Dnr 13.2306.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Garvaren 3

Fastighetsägare:

Brf Snickaren, Egnahemsvägen 14, 331 52 Värnamo

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Brf Snickaren (organisationsnummer 728000-0436) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Garvaren 3:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1102,1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1102,1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 302 forts.

Ärendebeskrivning

I beslut från 16 september 2013 § 14 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden ägaren av fastigheten Garvaren 3 att senast 30 april 2014 till miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 14 april 2014 inkom ett protokoll från radonmätning, från lägenhet med nummer 1002. Årsmedelvärdet för radonhalten var 230 Bq/m³. Mätvärdena låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³ och miljö- och stadsbyggnadskontoret ansåg det sannolikt att radonhalterna kan överskreds också i husets övriga lägenheter.

I februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Garvaren 3 och därefter utföra uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 10 februari 2016 inkom fem mätprotokoll. Lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 200 Bq/m³, lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 150 Bq/m³, lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 190 Bq/m³, lägenhet 1102 hade ett mätvärde på 200 Bq/m³ och lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 390 Bq/m³.

Den 26 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Garvaren 3 och därefter utföra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1201 för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Den 9 januari 2019 inkom ett mätprotokoll. Lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 150 Bq/m³. Den 17 januari inkom två mätprotokoll, lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 290 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 380 Bq/m³. Den 18 januari 2019 inkom ett mätprotokoll, lägenhet 1102 hade ett mätvärde på 210 Bq/m³. Den 23 januari 2019 inkom ett mätprotokoll, lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 140 Bq/m³.

Den 5 september 2019 kontaktas samhällsbyggnadsförvaltningen av bostadsrättsföreningens nye ordförande som berättar att de inte visste om att det var problem med halter över riktvärdet. Vidare berättar man att man har påbörjat åtgärder och att man planerar att mäta igen när man är klara med åtgärderna.

forts.

Sbn § 302 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Fastighetsägaren är ansvariga för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka boendes hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar av radonhalten göras, detta för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt er som fastighetsägare om att sänka radonhalten. Tre lägenheter överskrider fortfarande riktvärdet på 200 Bq/m³. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar av denna orsak att vitesförelägga er att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Garvaren 3.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)

forts.

Sbn § 302 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)

forts.

Sbn § 302 forts.

- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga Brf Snickaren (organisationsnummer 728000–0436) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Garvaren 3:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1102,1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1102,1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 303

Dnr 13.2308.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Garvaren 4

Fastighetsägare:

Brf Snickaren, Egnahemsvägen 14, 331 52 Värnamo

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Brf Snickaren (organisationsnummer 728000–0436) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Garvaren 4:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1101, 1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1101, 1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten. F
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 303 forts.

Ärendebeskrivning

I beslut från 16 september 2013 § 5 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden ägaren av fastigheten Garvaren 4 att senast 30 april 2014 till miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Under april 2014 inkom två protokoll från radonmätningar i lägenheter med nummer 1102 och 1201. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet 1201 var 430 Bq/m^3 . Mätvärdet låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m^3 , och miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen ansåg det sannolikt att radonhalterna överskreds i fler av husets lägenheter.

I februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att sänka radonhalten i bostadshuset på fastigheten Garvaren 4 och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 10 februari 2016 inkom fem mätprotokoll. Lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 230 Bq/m^3 , lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 190 Bq/m^3 , lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 240 Bq/m^3 , lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 100 Bq/m^3 och lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 370 Bq/m^3 .

Den 26 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att sänka radonhalten i bostadshuset på fastigheten Garvaren 4 och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 9 januari 2019 inkom tre mätprotokoll. Lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 380 Bq/m^3 , lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 170 Bq/m^3 , lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 200 Bq/m^3 . Den 17 januari 2019 inkommer två mätprotokoll, lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 260 Bq/m^3 och lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 220 Bq/m^3 .

Den 5 september 2019 kontaktar bostadsrättsföreningens nye ordförande samhällsbyggnadsförvaltningen som meddelar man inte visste om att det var problem. Vidare berättar man att man har påbörjat åtgärder och att man planerar att mäta igen när man är klar med åtgärderna.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m^3 (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

forts.

Sbn § 303 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka boendes hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar av radonhalten göras, detta för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Det är fortfarande för höga halter i tre av lägenheterna. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak att besluta vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Garvaren 4.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 303 forts.

- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)

forts.

Sbn § 303 forts.

- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga Brf Snickaren (organisationsnummer 728000–0436) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Garvaren 4:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1101, 1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1101, 1001, 1201 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 304

Dnr 11.2860.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Helmershus 6:6

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X, (personnummer X) och X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Helmershus 6:6:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 20 000 konor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs.

1. Fastighetsägarna ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ på Bänkformarevägen 7 i lägenhet 1002,1101, 1102, 1001 och på Bänkformarevägen 9 i lägenhet 1101, 1002,1001 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägarna göra uppföljande radonmätningar på Bänkformarevägen 7 i lägenhet 1002,1101, 1102, 1001 och på Bänkformarevägen 9 i lägenhet 1101, 1002 och 1001 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 304 forts.

Ärendebeskrivning

I maj 2016 förelades den tidigare fastighetsägaren att vidta åtgärder för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Helmershus 6:6 och därefter utföra uppföljande mätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Inga mätresultat inkom.

I augusti 2017 bytte fastigheten ägare. Den 2 februari 2018 inkom ett mätprotokoll från en tidigare mätning i lägenhet 1001 på Bänkformarevägen 7 som visade årsmedelvärdet 190 Bq/m³. Den 8 maj 2018 inkom tre mätprotokoll. Lägenhet 1101 på Bänkformarevägen 9 hade mätvärdet 410 Bq/m³. Lägenheterna 1002 och 1102 på Bänkformarevägen 7 hade årsmedelvärdena 310 respektive 460 Bq/m³. Den 14 maj 2018 inkom ytterligare fyra mätprotokoll. Lägenhet 1101 på Bänkformarevägen 7 hade årsmedelvärdet 310 Bq/m³. Lägenhet 1001 på Bänkformarevägen 9 hade årsmedelvärdet 190 Bq/m³, lägenhet 1002 på Bänkformarevägen 9 hade årsmedelvärdet 240 Bq/m³ och lägenhet 1102 på samma adress hade årsmedelvärdet 180 Bq/m³.

Den 18 maj 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägarna att vidta åtgärder för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Helmershus 6:6 och därefter utföra uppföljande mätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Den 28 maj 2019 inkommer sju rapporter från utförda mätningar. På Bänkformarevägen 7 hade lägenhet 1002 årsmedelvärdet 260 Bq/m³, lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 310 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 440 Bq/m³, lägenhet 1001 hade årsmedelvärdet 220 Bq/m³. På Bänkformarevägen 9 hade lägenhet 1101 årsmedelvärdet 380 Bq/m³, lägenhet 1002 hade årsmedelvärdet 250 Bq/m³ och lägenhet 1001 fick inte något årsmedelvärde då mätningen inte gjordes korrekt.

Den 9 september 2019 kontaktade fastighetsägarna samhällsbyggnadsförvaltningen. Fastighetsägarna uppger att vissa åtgärder vidtagits och att man kommer mäta igen under kommande mätsäsong.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

forts.

Sbn § 304 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägarna måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka dina hyresgästers hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar av radonhalten göras för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägarna om att sänka radonhalten. De inskickade rapporterna visade att det fortfarande finns lägenheter med halter över riktvärdet. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar av denna orsak att vitesförelägga fastighetsägarna att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Helmershus 6:6.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsnämnden anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 304 forts.

- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet. 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)

forts.

Sbn § 304 forts.

- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X, (personnummer X) och X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Helmershus 6:6:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 20 000 konor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs.

1. Fastighetsägarna ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ på Bänkformarevägen 7 i lägenhet 1002,1101, 1102, 1001 och på Bänkformarevägen 9 i lägenhet 1101, 1002,1001 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägarna göra uppföljande radonmätningar på Bänkformarevägen 7 i lägenhet 1002,1101, 1102, 1001 och på Bänkformarevägen 9 i lägenhet 1101, 1002 och 1001 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägarna ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 305

Dnr 11.2862.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Horda 11:1

Fastighetsägare:

Bostadsrättsföreningen Lunnagård, Kyrkvägen 8, 331 79 Horda

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Bostadsrättsföreningen Lunnagård (organisationsnummer 728000-0121) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Horda 11:1:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1103 på Skolvägen 2A i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1103 på Skolvägen 2A i bostadshuset på fastigheten. Mätning ska också göras i lägenhet 1102 på Skolvägen 2B där mätidosorna blev sammanblandade vid förra mätningen. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 305 forts.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till ägaren av fastigheten Horda 11:1 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2010 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I beslut från 28 oktober 2011 § 87 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret ägaren av fastigheten Horda 11:1 att senast 30 april 2012 till kontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 4 januari 2012 inkom tre protokoll från radonmätningar utförda 2009. Under maj 2012 inkom ytterligare 16 protokoll från radonmätningar som var utförda under 2012. Ett flertal av mätvärdena ligger över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³.

Den 3 februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren om att vidta åtgärder för att sänka radonhalten i lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Horda 11:1, samt att nya mätningar av radonhalten måste genomföras efter vidtagna åtgärder för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Kopia på mätprotokollen skulle redovisas senast 30 mars 2016.

Den 31 mars 2016 inkommer mätprotokoll. Fastighetsägaren meddelar också att man har monterat nya friskluftsventiler i samtliga bostadsrum och frånluftsfläktar i badrum har bytts ut. Fläktarna går kontinuerligt på lågfart och flödet ökas när badrummet används. Följande uppmättes i lägenheter på skolvägen 2A: 1003 årsmedelvärde 160 Bq/m³, 1002 årsmedelvärde 210 Bq/m³, 1001 årsmedelvärde 150 Bq/m³, 1103 årsmedelvärde 220 Bq/m³, 1102 årsmedelvärde 190 Bq/m³, 1101 årsmedelvärde 150 Bq/m³, 1203, 1202, 1201 saknar årsmedelvärde då bara en detektor användes.

Följande uppmättes i lägenheter på skolvägen 2B: 1003 årsmedelvärde 110 Bq/m³, 1002 årsmedelvärde 80 Bq/m³, 1001 årsmedelvärde 220 Bq/m³, 1103 årsmedelvärde 190 Bq/m³, 1102 årsmedelvärde 240 Bq/m³, 1101 årsmedelvärde 200 Bq/m³, 1201, 1202, 1203 saknar årsmedelvärde då bara en detektor användes.

Den 19 april 2018 kontaktade samhällsbyggnadsförvaltningen ägaren till fastigheten gällande radonmätningarna. Fastighetsägaren hade bara placerat en detektor i enrumslägenheterna och blev därför tvungen att mäta om. Fastighetsägaren diskuterade vid tillfället även åtgärder för att förbättra ventilationen.

forts.

Sbn § 305 forts.

Den 20 april 2018 e-postade samhällsbyggnadsförvaltningen fastighetsägaren med förslag på en överenskommelse om att ägaren skulle mäta om under hösten 2018 och skicka in nya rapporter senast 31 januari 2019. Inget svar kom.

Den 17 maj 2018 e-postade samhällsbyggnadsförvaltningen på nytt till fastighetsägaren och frågade om det kunde göras en överenskommelse. Inget svar kom.

Den 19 september 2018 e-postade samhällsbyggnadsförvaltningen åter igen till ägaren av fastigheten och frågade om det kunde göras en överenskommelse. Inget svar kom.

Den 24 september 2018 kontaktade samhällsbyggnadsförvaltningen fastighetsägaren på telefon samt mejl gällande överenskommelsen. Inget svar kom.

Den 17 oktober 2018 kontaktade samhällsbyggnadsförvaltningen fastighetsägaren på telefon. Fastighetsägaren meddelade då att man skulle titta på förslaget och återkomma med en plan för åtgärder. Den 19 december 2018 meddelade man att man hade påbörjat mätningar och att man troligtvis kunde skicka in protokollen i mars 2019.

Den 8 april 2019 inkommer mätresultat. Fastighetsägaren meddelar att lägenheten 1103 på Skolvägen 2A hade värden över riktvärdet och att man skulle åtgärda ventilationen och sedan mäta igen. I lägenhet 1102 på Skolvägen 2B blev inte mätningen korrekt eftersom dosorna blandades ihop. Ny mätning kommer startas i november. Lägenhet 1203 på Skolvägen 2B hyrs inte ut och kommer att renoveras.

Den 9 september 2019 inkom ett yttrande från fastighetsägaren då samhällsbyggnadsförvaltningen kontaktat denne och meddelat att ägaren kommer att föreläggas igen om att sänka radonhalter och göra uppföljande mätningar. Fastighetsägaren meddelar i ett brev att man kommer att göra nya mätningar i två av lägenheterna där mätningen blev fel och att man redan meddelat detta. Fastighetsägaren skriver att man anser att det är oseriöst att hota med vite eftersom mätning endast kan göras under vinterhalvåret. I ett telefonsamtal förklarar samhällsbyggnadsförvaltningen hur ärendegången med vite ser ut och att det ska fungera som ett påtryckningsmedel som kan förmå en fastighetsägare att göra vissa åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen förklarade också att beslutet kommer att utformas så att fastighetsägaren får möjlighet att genomföra mätningen under eldningssäsong.

forts.

Sbn § 305 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ägaren till fastigheten måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. En radonhalt över riktvärdet kan påverka människors hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behövs nya mätningar av radonhalten göras för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Fastighetsägaren har redovisat rapporter som visar att en lägenhet, 1103 på Skolvägen 2A, fortfarande har radonhalter över riktvärdet. I det inkomna yttrandet skriver fastighetsägaren att mätningarna blev fel i två lägenheter, att det är oseriöst att hota med ett vite och att mätning endast kan göras under eldningssäsong. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer, att det för de boendes hälsa är så pass viktigt att radonhalten sänks, att beslutet behöver förenas med ett vite. Ärendet har pågått i flera år och förvaltningen bedömer att det är viktigt att det åtgärdas. Av denna orsak föreslås samhällsbyggnadsnämnden besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Horda 11:1.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

forts.

Sbn § 305 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)

forts.

Sbn § 305 forts.

- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga Bostadsrättsföreningen Lunnagård (organisationsnummer 728000-0121) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Horda 11:1:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1103 på Skolvägen 2A i bostadshuset på fastigheten.

forts.

Sbn § 305 forts.

2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1103 på Skolvägen 2A i bostadshuset på fastigheten. Mätning ska också göras i lägenhet 1102 på Skolvägen 2B där mätdosorna blev sammanblandade vid förra mätningen. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 306

Dnr 11.2900.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Kärda 32:2

Fastighetsägare:

Agricon AB, Box 25015, 750 25 Uppsala

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Agricon AB (organisationsnummer 556463–6883) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Kärda 32:2:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1102 och 1001 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1102 och 1001 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till ägaren av fastigheten Kärda 32:2 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2010 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

forts.

Sbn § 306 forts.

I oktober 2011 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret ägaren av fastigheten Kärda 32:2 att senast 30 april 2012 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 22 november 2011 inkom ett protokoll från radonmätningar, ett från lägenhet nummer 1-2-11. I oktober 2013 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret ägaren av fastigheten Kärda 32:2 att senast 15 januari 2014 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från kompletterande radonmätning på fastigheten. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet med adress Vallerstadsvägen 2A var 350 Bq/m³.

Den 10 februari 2015 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att sänka radonhalterna samt göra uppföljande mätningar. Detta skulle redovisas senast 201 mars 2016.

Den 17 april 2018 kontaktar samhällsbyggnadsförvaltningen ägaren till fastigheten, Agricon AB. Fastighetsägaren meddelar då att man kommer att mäta från och med 1 oktober 2018. Den 23 augusti 2019 kontaktar samhällsbyggnadsförvaltningen åter fastighetsägaren. Fastighetsägaren säger att man trodde att rapporterna var inskickade redan men säger att man skickar dem genast. 28 augusti 2019 inkommer nya mätprotokoll. De visar att årsmedelvärdet i lägenhet 1102 är 420 Bq/m³, årsmedelvärdet i lägenhet 1001 är 300 Bq/m³, årsmedelvärdet i lägenhet 1103 är 170 Bq/m³.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att ägaren till fastigheten måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka boendes hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver man göra nya mätningar av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

forts.

Sbn § 306 forts.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. De inskickade rapporterna från mätningarna visar att det fortfarande finns lägenheter med radonhalter över riktvärdet. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Kärda 32:2.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 306 forts.

- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

forts.

Sbn § 306 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta att förelägga Agricon AB (organisationsnummer 556463–6883) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Kärda 32:2:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1102 och 1001 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1102 och 1001 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Mark- och miljödomstolen

Sbn § 307

Dnr 19.2563.445A

Fastighetsägare

Ansökan om utdömande av vite

Fastighet:

Lanna 1:127

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Ansökan om utdömande av vite

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar härmed om

att ansöka om att mark- och miljödomstolen förpliktigar X (personnummer X) att betala vite om 15 000 kronor för punkt 1 respektive 10 000 kronor för punkt 2 enligt det beslut som nämnden fattade den 19 mars 2018 gällande radonmätningar på fastigheten Lanna 1:127.

Ärendebeskrivning*Bakgrund*

Samhällsbyggnadsnämnden förelade fastighetsägaren den 19 mars 2018 vid vite att:

1. Utföra radonmätningar i bostadshusen på fastigheten:
  - Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019.
  - Minst två mätdosor ska placeras i varje lägenhet enligt den instruktion som följer med mätpaketet.
  - Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa.
  - Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp.
  - Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.
2. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 1 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen den 31 januari 2020.

forts.

Sbn § 307 forts.

I redovisningen ska följande uppgifter ingå:

- Totalt antal lägenheter i bostadshuset/respektive bostadshus på fastigheten.
- Antal våningsplan i byggnaden/respektive byggnad.
- Om det finns hiss i byggnaden/respektive byggnad.
- Totalt antal lägenheter med markkontakt.
- Om det finns blågrå lättbetong i byggnaden/respektive byggnadens konstruktion.

Beslutet delgavs fastighetsägaren den 5 juni 2018 och har inte överklagats.

Samhällsbyggnadsnämndens bedömning

Den 3 september 2019 följdes beslutet upp. Samhällsbyggnadsförvaltningen kontaktade fastighetsägarens make, vilken är ansvarig för fastigheten och uppger att de inte har följt beslutet. Maken uppger att de glömde hämta in den mätutrustning som satts ut i lägenheterna inom rätt tid. Därför blev det ingen korrekt mätning gjord förra året. Någon mätning har alltså inte genomförts och några mätrapporter har inte skickats in.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att det är mycket viktigt att vitet på 25 000 kronor döms ut. Hyresgästerna i huset riskerar att utsättas för en olägenhet om det visar sig att halterna är över riktvärdet. Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Härmed översänds samhällsbyggnadsnämndens beslut och tillhörande handlingar angående ansökan om utdömmande av vite.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att härmed ansöka om att mark- och miljödomstolen förpliktar X (personnummer X) att betala vite om 15 000 kronor för punkt 1 respektive 10 000 kronor för punkt 2 enligt det beslut som nämnden fattade 19 mars 2018 gällande radonmätningar på fastigheten Lanna 1:127.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 308

Dnr 15.2315.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att utföra radonmätningar

Fastighet:

Lanna 1:127

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att utföra radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X (personnummer X) med vite att utföra radonmätningar på fastigheten Lanna 1:127.

Punkt nummer 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 kr och punkt nummer 2 i beslutet förenas med ett vite på 20 000 kr.

1. Utföra radonmätningar i bostadshusen på fastigheten:
  - Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019.
  - Minst två mätdosor ska placeras i varje lägenhet enligt den instruktion som följer med mätpaketet.
  - Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa.
  - Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp.
  - Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.
2. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 1 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen den 31 januari 2020.
I redovisningen ska följande uppgifter ingå:
  - Totalt antal lägenheter i respektive bostadshus på fastigheten.
  - Antal våningsplan i respektive byggnad.
  - Om det finns hiss i respektive byggnad.
  - Totalt antal lägenheter med markkontakt.
  - Om det finns blågrå lättbetong i respektive byggnads konstruktion.
3. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 308 forts.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsförvaltningen skickade under september 2015 ett brev till fastighetsägaren av fastigheten Lanna 1:127 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2015 till samhällsbyggnadsförvaltningen komma in med uppgifter från radonmätningar på den aktuella fastigheten. Inga uppgifter från radonmätningar kom in till förvaltningen.

I februari 2016 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att senast 31 maj 2016 till samhällsbyggnadsförvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I februari 2018 skickade samhällsbyggnadsförvaltningen ett brev till fastighetsägaren med frågeställningen om radonmätningar har utförts. Inget svar eller resultat från radonmätningar kom in.

Den 25 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren med vite om att utföra radonmätningar och sedan redovisa resultatet senast 31 januari 2019. Inga mätresultat har inkommit.

Den 3 september 2019 försökte förvaltningen kontakta fastighetsägaren utan att nå fram. Fastighetsägarens make kontaktade samhällsbyggnadsförvaltningen och meddelade att de hade ställt ut mätidosor förra mätperioden men sedan glömt att hämta in dem för avläsning inom rätt tid.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Som fastighetsägare är man ansvarig att utföra radonmätningar i flerbostadshus. Om värdena är för höga kan radonet påverka hyresgästernas hälsa negativt. Därför behöver fastighetsägaren kontrollera om radonhalten ligger under riktvärdet.

forts.

Sbn § 308 forts.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt ägaren till fastigheten, både med och utan vite, om att utföra radonmätningar. Inga mätresultat har kommit in till förvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren igen att utföra och redovisa mätresultat från radonmätningar på fastigheten Lanna 1:127. Vitet är högre eftersom det är andra gången fastighetsägaren får ett föreläggande med vite. Det är satt till vad förvaltningen anser är rimligt för att förmå fastighetsägaren att göra de åtgärder som krävs.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär, eller att det är mer ingripande åtgärder än vad som behövs (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. (9 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 308 forts.

- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite. (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa. (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

forts.

Sbn § 308 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X (personnummer X) med vite att utföra radonmätningar på fastigheten Lanna 1:127.

Punkt nummer 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 kr och punkt nummer 2 i beslutet förenas med ett vite på 20 000 kr.

1. Utföra radonmätningar i bostadshusen på fastigheten:
  - Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019.
  - Minst två mätdosor ska placeras i varje lägenhet enligt den instruktion som följer med mätpaketet.
  - Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa.
  - Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp.
  - Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.
2. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 1 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen den 31 januari 2020.

I redovisningen ska följande uppgifter ingå:

- Totalt antal lägenheter i respektive bostadshus på fastigheten.
  - Antal våningsplan i respektive byggnad.
  - Om det finns hiss i respektive byggnad.
  - Totalt antal lägenheter med markkontakt.
  - Om det finns blågrå lättbetong i respektive byggnads konstruktion.
3. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

forts.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 309

Dnr 13.2740.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Lanna 1:97

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Lanna 1:97:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska göra uppföljande radonmätningar i lägenheter i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten. Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa. Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp. Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.
2. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 31 januari 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
3. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till dåvarande ägaren av fastigheten Lanna 1:97 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2010 till samhällsbyggnadsförvaltningen komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

forts.

Sbn § 309 forts.

I oktober 2011 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden dåvarande ägaren av fastigheten Lanna 1:97 att senast 30 april 2012 till samhällsbyggnadsförvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Fastigheten bytte ägare och i oktober 2013 förelade samhällsbyggnadsnämnden den nye ägaren av fastigheten Lanna 1:97 att senast 30 april 2014 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in. I juni 2014 gjordes en överenskommelse att radonmätning skulle inkomma senast december 2014.

Den 28 maj 2015 inkom fyra radonmätningar men det framgick inte i protokollet från vilken eller vilka lägenheter som radonmätning skett. Årsmedelvärdet för radonhalten var 220 Bq/m³. Årsmedelvärdet låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³, och miljö- och stadsbyggnadskontoret ansåg det sannolikt att radonhalterna överskreds också i husets övriga lägenheter.

I september 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret dåvarande ägaren av fastigheten Lanna 1:97 att snarast vidta de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna bostadshuset på fastigheten Lanna 1:97 och att därefter utföra nya långtidsmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft tillräcklig effekt. Kopia av mätprotokollen skulle ha redovisats till miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen den 30 mars 2016. Inga protokoll inkom.

Den 26 februari 2018 förelade samhällsbyggnadsförvaltningen den nuvarande ägaren att sänka radonhalten och göra uppföljande mätningar. Kopia på mätprotokoll skulle ha redovisats 28 februari 2019. Inga protokoll inkom.

Den 12 september 2019 kontaktade fastighetsägarens make samhällsbyggnadsförvaltningen och meddelade att det hade blivit ett missförstånd mellan fastighetsägaren och sotaren. Nya fläktar för att öka ventilationen har satts in i byggnaden, men på grund av missförståndet blev inga radonmätningar genomförda efter det. Nu har fastighetsägaren kontakt med sotaren som ska göra nya mätningar under hösten 2019.

forts.

Sbn § 309 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste göra uppföljande mätningar i bostadshuset för att kontrollera radonhalten. Syftet med de uppföljande mätningarna är att se så att åtgärderna fått avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Inga mätresultat har kommit in till förvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden förslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra nya mätningar på fastigheten Lanna 1:97.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)

forts.

Sbn § 309 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)

forts.

Sbn § 309 forts.

- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Lanna 1:97:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

forts.

Sbn § 309 forts.

1. Fastighetsägaren ska göra uppföljande radonmätningar i lägenheter i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten. Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa. Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp. Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.
2. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 31 januari 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
3. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 310

Dnr 15.2318.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att utföra radonmätningar

Fastighet:

Lejonet 17

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att utföra radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X, (personnummer X) med vite att utföra radonmätningar på fastigheten Lejonet 17.

Punkt nummer 1 i beslutet förenas med ett vite på 15 000 kr och punkt nummer 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kr.

1. Utföra radonmätningar i bostadshusen på fastigheten:

- Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019.
- Minst två mätdosor ska placeras i varje lägenhet enligt den instruktion som följer med mätpaketet.
- Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa.
- Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp.
- Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.

2. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 1 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen den 31 januari 2020.

I redovisningen ska följande uppgifter ingå:

- Totalt antal lägenheter i bostadshuset
  - Antal våningsplan i byggnaden
  - Om det finns hiss i byggnaden
  - Totalt antal lägenheter med markkontakt
  - Om det finns blågrå lättbetong i byggnaden
3. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 310 forts.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under september 2015 ett brev till ägaren av fastigheten Lejonet 17 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2015 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på den aktuella fastigheten. Inga uppgifter från radonmätningar kom in till förvaltningen.

I februari 2016 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att senast 31 maj 2016 till miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I januari 2018 skickade samhällsbyggnadsförvaltningen ett brev till fastighetsägaren om att inkomma med information om radonmätningar senast 13 februari 2018. Fastighetsägaren ringde till förvaltningen 19 februari 2019 och uppgav att mätning skulle genomföras från 1 mars till 30 april 2018. Den 24 oktober 2018 inkom två protokoll från mätningar. De var genomförda den 25 februari 2018 till 20 oktober 2018, en stor del av mätningen hade genomförts utanför den rekommenderade mätsäsongen som går från 1 oktober till 30 april. I en mejlkontakt med samhällsbyggnadsförvaltningen bekräftade fastighetsägaren att nya mätningar skulle genomföras och att rapporter skulle skickas in senast 28 februari 2019. Inga nya mätresultat har inkommit.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärde överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Som fastighetsägare är man ansvarig att utföra radonmätningar i flerbostadshus på sin fastighet. Om värdena är för höga kan radonet påverka hyresgästernas hälsa negativt. Därför behöver man som fastighetsägare kontrollera om radonhalten ligger under riktvärdet.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att utföra radonmätningar. Inga mätresultat från undersökningar som har utförts korrekt har kommit in till samhällsbyggnadsförvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår av denna orsak att besluta vitesförelägga fastighetsägaren att utföra mätningar och redovisa mätresultat från radonmätningar på fastigheten Lejonet 17.

forts.

Sbn § 310 forts.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär, eller att det är mer ingripande åtgärder än vad som behövs (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig. (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)

forts.

Sbn § 310 forts.

- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite. (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa. (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

forts.

Sbn § 310 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta att förelägga X, (personnummer X) med vite att utföra radonmätningar på fastigheten Lejonet 17.

Punkt nummer 1 i beslutet förenas med ett vite på 15 000 kr och punkt nummer 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kr.

1. Utföra radonmätningar i bostadshusen på fastigheten:
  - Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 31 december 2019.
  - Minst två mätdosor ska placeras i varje lägenhet enligt den instruktion som följer med mätpaketet.
  - Om det finns lägenheter med direkt markkontakt (grundläggning med platta på mark eller motsvarande) ska mätningar genomföras i 50 procent av dessa.
  - Mätningar ska genomföras i minst 20 procent av det totala antalet lägenheter i varje huskropp.
  - Mätningar ska genomföras i varje våningsplan som innehåller lägenheter.
2. Redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 1 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen den 31 januari 2020.
I redovisningen ska följande uppgifter ingå:
  - Totalt antal lägenheter i bostadshuset
  - Antal våningsplan i byggnaden
  - Om det finns hiss i byggnaden
  - Totalt antal lägenheter med markkontakt
  - Om det finns blågrå lättbetong i byggnaden
3. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 311

Dnr 18.1514.445A.

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Målaren 2

Fastighetsägare:

Masea AB, Bagartorpsringen 58, 170 65 Solna

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägg Masea AB (organisationsnummer 559008–9602) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Målaren 2:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenheterna 1201, 1102, 1301 och 1202 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1201, 1102, 1301 och 1202 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till den dåvarande ägaren av fastigheten Målaren 2 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2010 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

forts.

Sbn § 311 forts.

I oktober 2011 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden den dåvarande ägaren av fastigheten Målaren 2 att senast 30 april 2012 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 28 juni 2012 inkom ett mätprotokoll från radonmätningar, från lägenhet nummer 1101. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet 1101 var 350 Bq/m³. Mätvärdena låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³ och miljö- och stadsbyggnadskontoret ansåg det sannolikt att radonhalterna överskreds i fler lägenheter.

I februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden dåvarande fastighetsägare att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Målaren 2 och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 10 februari 2016 inkom fem mätprotokoll från radonmätningar. Lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 120 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 280 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 510 Bq/m³, lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 560 Bq/m³ och lägenhet 1301 hade årsmedelvärdet 240 Bq/m³. Fastigheten bytte ägare i december 2017.

Den 18 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten Målaren 2 och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Resultat från de uppföljande mätningarna skulle redovisas till samhällsbyggnadsförvaltningen senast 30 juni 2019. Inga rapporter inkom.

Den 5 september 2019 kontaktade förvaltningen fastighetsägarens ombud. Ombudet berättade att fastighetsägaren hade kontaktat en sotningsfirma och att det hade varit problem med ventilationen vid förra mätningen. En ny mätning skulle beställas. Ombudet påtalade även att det hade gjorts mätningar under hösten 2018, från 1 oktober 2018 till 3 december 2018. Den 5 september 2019 inkom fem mätprotokoll från radonmätningar. Lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 130 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 390 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 390 Bq/m³, lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 570 Bq/m³ och lägenhet 1301 hade årsmedelvärdet 280 Bq/m³.

forts.

Sbn § 311 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka de boendes hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar av radonhalten göras för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Enligt de mätresultat som skickades in är halterna fortfarande över riktvärdet i fyra av fem lägenheter. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Målaren 2.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)

forts.

Sbn § 311 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)

forts.

Sbn § 311 forts.

- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägg Masea AB (organisationsnummer 559008–9602) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Målaren 2:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

forts.

Sbn § 311 forts.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenheterna 1201, 1102, 1301 och 1202 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1201, 1102, 1301 och 1202 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 312

Dnr 11.2929.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Målaren 9

Fastighetsägare:

Stefan Dolly 1AB, Sparreholmsvägen 1C, 125 71 Älvsjö

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga Stefan Dolly 1AB (organisationsnummer 559008–9545) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Målaren 9:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1201, 1102, 1202 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1201, 1102, 1202 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 312 forts.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till den dåvarande ägaren av fastigheten Målaren 9 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades fastighetsägaren att senast 31 december 2010 till samhällsbyggnadsförvaltningen komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I oktober 2011 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden den dåvarande ägaren av fastigheten Målaren 9 att senast 30 april 2012 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 28 juni 2012 inkom ett protokoll från radonmätning i lägenhet med nummer 1202. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet 1202 var 370 Bq/m³. Mätvärdena låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³, och miljö- och stadsbyggnadskontoret ansåg det sannolikt att radonhalterna överskreds i fler lägenheter.

I februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden den dåvarande ägaren av fastigheten Målaren 9 att snarast vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ och därefter utföra nya långtidsmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft tillräcklig effekt. Den 16 februari 2016 inkom mätprotokoll från radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset. Lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 190 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 210 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 290 Bq/m³, lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 590 Bq/m³ och lägenhet 1301 hade årsmedelvärdet 130 Bq/m³. I december 2017 bytte fastigheten ägare.

Den 16 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att snarast vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ och därefter utföra nya långtidsmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft tillräcklig effekt. Den 13 december 2018 inkom mätprotokoll från radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset. Lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 180 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 390 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 580 Bq/m³, lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 520 Bq/m³ och lägenhet 1301 hade inget årsmedelvärde på grund av felaktig mätning.

forts.

Sbn § 312 forts.

Den 19 december 2018 besökte fastighetsägarens ombud samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen informerades då om att ventilerna hade varit stängda i alla lägenheter utom en när mätningen hade gjorts. Senare samma dag fick fastighetsägarens ombud en kopia på ett brev om radon som kunde lämnas till hyresgästerna för att de skulle låta ventilerna stå öppna. En ny mätning skulle startas omgående.

Den 21 mars 2019 inkom mätprotokoll från radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset. Lägenhet 1101 hade årsmedelvärdet 180 Bq/m³, lägenhet 1102 hade årsmedelvärdet 320 Bq/m³, lägenhet 1201 hade årsmedelvärdet 290 Bq/m³, lägenhet 1202 hade årsmedelvärdet 410 Bq/m³ och lägenhet 1301 hade årsmedelvärdet 160 Bq/m³.

Den 5 september 2019 kontaktade fastighetsägarens ombud samhällsbyggnadsförvaltningen. Ombudet meddelade att man hade tagit kontakt med en sotare som ska göra åtgärder för att sänka radonhalten. Vidare berättade man att det var flera hyresgäster som inte följt instruktionerna för ventilationen under tiden mätningarna pågick.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka hyresgästernas hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar göras av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. De inskickade rapporterna visar att det fortfarande är halter över riktvärdet i flera lägenheter. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås därför av denna orsak att besluta vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Målaren 9.

forts.

Sbn § 312 forts.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)

forts.

Sbn § 312 forts.

- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

forts.

Sbn § 312 forts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga Stefan Dolly 1AB (organisationsnummer 559008–9545) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Målaren 9:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenhet 1201, 1102, 1202 i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenhet 1201, 1102, 1202 i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 313

Dnr 13.2742.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Solbacken 7

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Solbacken 7:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenheterna på Rydgatan 2A, 2B och 2D i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenheterna på Rydgatan 2A, 2B och 2D i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 313 forts.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till ägaren av fastigheten Solbacken 7 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades dåvarande fastighetsägaren att senast 31 december 2010 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I november 2011 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden den dåvarande ägaren av fastigheten Solbacken 7 att senast 30 april 2012 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Fastigheten bytte ägare och i oktober 2013 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren av fastigheten Solbacken 7 att senast 30 april 2014 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten.

Den 14 maj 2014 inkom två mätprotokoll och information om att radonåtgärder vidtagits. Radonmätningarna var utförda i lägenheterna med adresserna Rydgatan 2C och 2D. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenheterna var 270 respektive 210 Bq/m³. Mätvärdena låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³.

I februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren om att vidta åtgärder för att sänka radonhalten samt inkomma med resultat från nya radonmätningar från den eller de lägenheter som hyrs ut i bostadshuset på fastigheten Solbacken 7. Den 4 maj 2016 inkom ett mätprotokoll från radonmätning i lägenheten med adress Rydgatan 2C. Mätningen var delvis utförd utanför eldningssäsong och ett mätvärde visade 220 Bq/m³.

I april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden fastighetsägaren om att utföra kompletterande radonmätningar på Rydgatan 2A, 2B, 2D som skulle vara avslutade senast 21 december 2018. I samma beslut förelades ägaren av fastigheten även att inkomma med mätresultat från den eller de lägenheter som hyrs ut i bostadshuset på fastigheten Solbacken 7 senast 31 januari 2019. Den 15 mars 2019 inkom fyra mätprotokoll från radonmätningar. Mätningarna visade halter över riktvärdet i tre av fyra lägenheter. Lägenheten på Rydgatan 2A hade ett årsmedelvärde på 250Bq/m³. På Rydgatan 2B uppmättes 310 Bq/m³. På Rydgatan 2C uppmättes 200 Bq/m³. På Rydgatan 2D uppmättes 310 Bq/m³.

forts.

Sbn § 313 forts.

Vid en telefonkontakt med fastighetsägaren den 4 september 2019 bekräftar ägaren att denne kommer att vidta åtgärder för att sänka radonhalterna under hösten 2019 och sedan göra nya mätningar. Ägaren har kontaktat en soptare som kommer att föreslå ett åtgärdsprogram. Fastighetsägaren skickade även in samma information i ett mejl till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka hyresgästernas hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver nya mätningar göras av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Fastighetsägaren har redovisat mätresultat där radonhalten fortfarande överstiger riktvärdet. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Solbacken 7.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

forts.

Sbn § 313 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)

forts.

Sbn § 313 forts.

- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Solbacken 7:

forts.

Sbn § 313 forts.

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i lägenheterna på Rydgatan 2A, 2B och 2D i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i lägenheterna på Rydgatan 2A, 2B och 2D i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 314

Dnr 11.2942.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Nederled 3:19

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X (personnummer X) och X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Nederled 3:19:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor för var och en av delägarna om beslutet inte följs.

1. Fastighetsägarna ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägarna ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

forts.

Sbn § 314 forts.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under april 2010 ett brev till fastighetsägaren av fastigheten Nederled 3:19 med information om egenkontroll i flerbostadshus. I brevet uppmanades ägaren att senast 31 december 2010 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

I november 2011 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden er att senast 30 april 2012 redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten Nederled 3:19. Inga uppgifter kom in.

I november 2013 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren med vite att senast 15 april 2014 redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Den 27 juni 2014 inkom två protokoll från radonmätningar i lägenheterna med nummer 1 och 2. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet 1 var 410 Bq/m³ och lägenhet 2 var 560 Bq/m³. Mätvärdena låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³.

I februari 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta de åtgärder som behövdes för att radonhalten inte skulle överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna på fastigheten Nederled 3:19 och därefter utföra uppföljande radonmätningar för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt. Den 27 mars 2018 inkom ett mätprotokoll från en lägenhet som visade årsmedelvärdet 390 Bq/m³. Årsmedelvärdet låg över riktvärdet 200 Bq/m³.

I april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden ägaren att senast 30 juni redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

Den 26 augusti 2019 kontaktade samhällsbyggnadsförvaltningen fastighetsägaren. Ägaren berättade att man inte hade haft möjlighet att genomföra åtgärder eftersom man varit bortresta. Fastighetsägaren berättade vidare att man har för avsikt att renovera under vintern och att man hade sökt bygglov för det. Vidare sa fastighetsägaren att man skulle genomföra åtgärderna och sedan mäta igen.

forts.

Sbn § 314 forts.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att effektiva åtgärder måste vidtas för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka hyresgästernas hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver fastighetsägaren göra nya mätningar av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Inga mätresultat har kommit in till förvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden föreslås av denna orsak besluta att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Nederled 3:19.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)

forts.

Sbn § 314 forts.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)
- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)

forts.

Sbn § 314 forts.

- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)
- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X (personnummer X) och X (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Nederled 3:19:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

forts.

Sbn § 314 forts.

1. Fastighetsägarna ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägarna ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut ska Ni ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 315

Dnr 13.2324.445A

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Fastighet:

Tallen 14

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Föreläggande med vite enligt miljöbalken om att sänka radonhalten samt göra uppföljande radonmätningar

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förelägga X, (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Tallen 14:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätidosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Ärendebeskrivning

Miljö- och stadsbyggnadskontoret skickade under oktober 2011 ett brev till dåvarande ägaren av fastigheten Tallen 14 med uppmaning att senast 30 april 2012 till miljö- och stadsbyggnadskontoret komma in med uppgifter från radonmätningar på fastigheten. Inga uppgifter kom in.

forts.

Sbn § 315 forts.

I september 2013 förelade miljö- och stadsbyggnadskontoret fastighetsägaren att senast 30 april 2014 till miljö- och stadsbyggnadskontoret redovisa resultat från radonmätningar på fastigheten. Hösten 2014 gjordes en överenskommelse att radonmätning skulle ske under samma höst. Den 10 mars 2015 inkom två protokoll från radonmätningar, ett från lägenhet på övre plan och ett från lägenhet på bottenvåningen. Årsmedelvärdet för radonhalten i lägenhet på bottenplan var 280 Bq/m³ och lägenheten på övre plan var 420 Bq/m³. Mätvärdena låg över riktvärdet för radon i inomhusmiljö, 200 Bq/m³, och samhällsbyggnadsförvaltningen ansåg det sannolikt att radonhalterna överskreds också i husets övriga lägenheter.

I maj 2015 förelade miljö- och stadsbyggnadsnämnden fastighetsägaren att vidta åtgärder för att radonhalten inte skulle överskrida 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna på fastigheten Tallen 14 och därefter, senast den 30 maj 2016 redovisa resultat från uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter. Den 23 februari 2016 inkom två mätprotokoll från radonmätningar. I en lägenhet på första våningen var årsmedelvärdet 210 Bq/m³. I en lägenhet på bottenvåningen var årsmedelvärdet <50 Bq/m³.

Den 9 april 2018 förelade samhällsbyggnadsnämnden ägaren till fastigheten att vidta åtgärder för att radonhalten inte skulle överskrida 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna på fastigheten Tallen 14 och därefter senast den 30 juni 2019 redovisa resultat från uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter. Inga rapporter från mätningar har inkommit.

Motivering till beslut

Radon är en radioaktiv gas som näst efter tobaksrökning är den vanligaste orsaken till lungcancer. Höga radongashalter bedöms därför av Strålsäkerhetsmyndigheten utgöra en hälsorisk. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd om radon inomhus (FoHMFS 2014:16) är årsmedelvärdet överstigande 200 Bq/m³ (becquerel per kubikmeter luft) att betrakta som en olägenhet för människors hälsa.

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att fastighetsägaren måste vidta effektiva åtgärder för att sänka radonhalten. Som fastighetsägare är man ansvarig för att sänka radonhalten i huset så att den inte överstiger riktvärdet. De höga värdena kan påverka hyresgästernas hälsa negativt. För att kunna välja en lämplig åtgärd är det viktigt att förstå varifrån och hur radonet kommer in i rumsluften. Därefter behöver fastighetsägaren göra nya mätningar av radonhalten för att säkerställa att åtgärderna haft avsedd effekt.

forts.

Sbn § 315 forts.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare förelagt fastighetsägaren om att sänka radonhalten. Inga mätresultat har kommit in till förvaltningen. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar av denna orsak att vitesförelägga fastighetsägaren att utföra åtgärder som sänker radonhalten samt utföra nya mätningar på fastigheten Tallen 14.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det är rimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär (26 kapitlet 9 §).

Grund för föreläggande

Beslutet fattas med stöd av 26 kapitlet 9, 14, 19, 21 och 22 §§ miljöbalken (1998:808) 9 kapitlet 3 och 9 §§, 2 kapitlet 2 och 3 §§ samma lag, samt 33 § punkt 1 i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. (2 kapitlet 2 §)
- Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenheter för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. (2 kapitlet 3 §)
- Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka hälsan menligt och som inte är ringa eller helt tillfällig (9 kapitlet 3 §)

forts.

Sbn § 315 forts.

- Bostäder och lokaler för allmänna ändamål ska brukas på ett sådant sätt att olägenheter för människors hälsa inte uppkommer och hållas fria från ohyra och andra skadedjur. Ägaren eller nyttjanderättshavare till berörd egendom ska vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att hindra uppkomsten av eller undanröja olägenheter för människors hälsa. (9 kapitlet 9 §)
- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §)
- Beslut om förelägganden eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd ska också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. (26 kapitlet 19 §)
- Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i miljöbalken eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter eller handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från verksamhet. (26 kapitlet 21 §)
- Den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller för den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa (26 kapitlet 22 §)

forts.

Sbn § 315 forts.

- Enligt 33 § punkt 1 förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska en bostad i syfte att hindra uppkomst av olägenhet för människors hälsa särskilt ge betryggande skydd mot värme, kyla, drag, fukt, buller, radon, luftföroreningar och andra liknande störningar.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse den 12 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förelägga X, (personnummer X) med vite att genomföra följande åtgärder på fastigheten Tallen 14:

Punkt 1 i beslutet förenas med ett vite på 30 000 konor. Punkt 2 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor. Punkt 3 i beslutet förenas med ett vite på 10 000 kronor.

1. Fastighetsägaren ska senast den 1 februari år 2020 ha vidtagit de åtgärder som behövs för att radonhalten inte ska överskrida riktvärdet på 200 Bq/m³ i någon av lägenheterna i bostadshuset på fastigheten.
2. Efter att åtgärder genomförts ska fastighetsägaren göra uppföljande radonmätningar i samtliga lägenheter i bostadshuset på fastigheten. Mätningarna ska genomföras som långtidsmätningar under minst två månader och ska vara avslutade senast den 30 april år 2020. Minst två mätdosor ska placeras i lägenheten.
3. Fastighetsägaren ska redovisa resultat från genomförda mätningar enligt punkt 2 ovan till samhällsbyggnadsförvaltningen senast den 30 maj år 2020. I redovisningen ska det framgå i vilken lägenhet mätningen har genomförts.
4. Om den aktuella fastigheten säljs innan resultatet av mätningarna redovisats ska uppgifter om namn och adress på köparen lämnas till samhällsbyggnadsförvaltningen. Uppgifterna ska lämnas omgående efter försäljningen.

Hur man överklagar

Om du vill överklaga detta beslut ska du ställa skrivelsen till Länsstyrelsen. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Överklagandet ska ha inkommit till Samhällsbyggnadsnämnden, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 331 83 Värnamo, inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Plan- och byggavdelningen

Sbn § 316

Dnr 15.2555.214

Detaljplan för fastigheterna Hjortsjö 7:17 och del av Hjortsjö 7:9

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att planens genomförande inte antas medföra en betydande miljöpåverkan såsom avses i PBL 4 kapitlet eller MB 6 kap, samt

att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens samrådsredogörelse, samt

att ställa ut detaljplaneförslag för Hjortsjö 7:17 med flera (industri i Rydaholm samhälle) Värnamo kommun, upprättad i september 2019, för granskning enligt PBL 5 kapitlet.

Ärendebeskrivning

Planförslagets syfte är att reglera byggrätt för industrimark efter befintliga förutsättningar. Vidare är syftet att möjliggöra en utökning av parkeringsplats kombinerat med omlastningsplats för lastbilar mot Sveavägen på sedan tidigare planlagt skyddsområde. Detaljplanen syftar därmed till att pröva skyddsområdets lämplighet som industrimark för att kunna möjliggöra fastighetsbildning.

Planområdet omfattar cirka 6,0 hektar och utgörs av den privatägda fastigheten Hjortsjö 7:17 och en mindre del av den kommunägda fastigheten Hjortsjö 7:9.

Detaljplanen handläggs med standardförfarande.

Detaljplaneförslaget har varit utställd för samråd enligt Plan- och bygglagen, PBL 5 kap, under tiden 14 juli – 28 augusti 2017. Under granskningstiden har sju yttranden utan erinringar och fyra yttranden med erinringar inlämnats.

Ett exploateringsavtal har sedan tidigare upprättas mellan kommunen och fastighetsägare till Hjortsjö 7:17 ingicks 20 oktober 2015, Msn § 328. Avtalet förföll 20 oktober 2017. Inför antagande av planen ska kommunen och fastighetsägaren till Hjortsjö 7:17 ha ingått ett köpeavtal utifrån de omständigheter som planförslaget medger.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

forts.

Sbn § 316 forts.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

- att planens genomförande inte antas medföra en betydande miljöpåverkan såsom avses i PBL 4 kapitlet eller MB 6 kap, samt
- att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens samrådsredogörelse, samt
- att ställa ut detaljplaneförslag för Hjortsjö 7:17 med flera (industri i Rydaholm samhälle) Värnamo kommun, upprättad i september 2019, för granskning enligt PBL 5 kapitlet.

Protokollsutdrag:

Fastighetsägare

Sbn § 317

Dnr 18.2325.446B

Förbud med vite angående utsläpp av avloppsvatten från bostadshus

Fastighet:

Ulås 2:5

Fastighetsägare:

X

Ärende:

Förbud med vite angående utsläpp av avloppsvatten från bostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att förbjuda X med personnummer X att efter den 31 januari 2020 släppa ut spillvatten från WC samt bad-, disk- och tvättvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten Ulås 2:5 med adress X, 331 97 Värnamo.

Förbudet förenas med vite enligt 2 § lagen (1985:206) om viten enligt följande: Om förbudet överträds ska ett vite om trettiotusen (30 000) kronor av fastighetsägaren utgå.

Besvärshänvisning enligt bilaga.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har som ett led i sin tillsyn av enskilda avlopp inventerat avloppsanläggningar inom Lagans avrinningsområde.

Vid samhällsbyggnadsförvaltningens besök på fastigheten den 5 december 2017 konstaterades brister på fastighetens avloppsanläggning. Avloppsvattnet från fastigheten avleds till två enkammarbrunnar och därefter i ett rör ut till antingen stenkista eller dike. Anläggningen ger en otillräcklig avskiljning av slam och saknar också fungerande reningssteg efter slamavskiljaren.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inte handlingar som visar att tillstånd sökts för avloppsanläggningen.

Beslut togs den 2 juli 2018, om förbud att till den befintliga avloppsanläggningen för Ulås 2:5, Ulås Ambjörns 1 i Värnamo kommun släppa ut avloppsvatten efter den 1 juli 2019. Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning var att utsläpp av orenat avloppsvatten till avloppsanordningen inte är förenligt med de krav som ställs i miljöbalken. Fastighetsägaren valde att inte överklaga beslutet.

forts.

Sbn § 317 forts.

Motivering till beslut

Utsläpp av spillvatten från WC och BDT till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten fortgår. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser därför att ett beslut förenat med vite motsvarande 30 000 kronor för fastighetsägaren är motiverat om förbudet inte efterlevs.

Förbudet träder i kraft den 31 januari 2020.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att avloppsanläggningen för fastigheten Ulås 2:5 med adress Ulås Ambjörns 1 inte uppfyller de krav som ställs i miljöbalken. Avloppsvattnet från fastigheten avleds till en slamavskiljare med allvarliga brister och där reningssteg efter slamavskiljaren saknas. För att rena avloppsvatten från vattentoalett krävs trekammarbrunn eller annan brunn med motsvarande funktion, samt ett efterföljande reningssteg i form av en rätt dimensionerad infiltration eller markbädd. Utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten medför risk för smittspridning och bidrar till övergödning.

Samhällsbyggnadsnämnden ska enligt 2 kapitlet 7 § miljöbalken göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaden för sådana åtgärder. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att det inte är orimligt att i detta ärende ställa de krav som beslutet innebär, eller att det är mer ingripande åtgärder än vad som behövs (26 kapitlet 9 §).

Grund för förbudet

Detta beslut är meddelat med stöd av 26 kapitlet 9 och 14 §§, 2 kapitlet 3 § och 9 kapitlet 7 §§ miljöbalken (1998:808).

Här följer en redovisning av innehållet i laghänvisningarna:

- En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. (26 kapitlet 9 §).
- Beslut om föreläggande eller förbud får förenas med vite (26 kapitlet 14 §).

forts.

Sbn § 317 forts.

- Alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (2 kapitlet 2 §).
- Samhällsbyggnadsnämnden ska göra en rimlighetsavvägning innan krav på åtgärder ställs. Vid bedömningen ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. (2 kapitlet 7 §)
- Avloppsvatten ska avledas och renas eller tas om hand på något annat sätt så att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppkommer. För detta ändamål ska lämpliga avloppsanordningar eller andra inrättningar utföras (9 kapitlet 7 §).

Allmän information till fastighetsägaren

Om fastighetsägaren fortsättningsvis ska släppa ut avloppsvatten från WC och BDT från fastigheten måste avloppsanläggningen förbättras och vara färdigställd senast 31 januari 2020. Ägaren till fastigheten bör därför snarast planera för en ny avloppslösning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att förbjuda X med personnummer X att efter den 31 januari 2020 släppa ut spillvatten från WC samt bad-, disk- och tvättvatten till den bristfälliga avloppsanläggningen på fastigheten Ulås 2:5 med adress X, 331 97 Värnamo.

Förbudet förenas med vite enligt 2 § lagen (1985:206) om viten enligt följande: Om förbudet överträds ska ett vite om trettiotusen (30 000) kronor av fastighetsägaren utgå.

Protokollsutdrag:

Sökande

Sbn § 318

Dnr 19.2095.226

Länsstyrelsen

Ansökan om strandskyddsdispens för nybyggnad av enbostadshus med garage

Fastighet:

Herrestad 1:184

Sök:

X

Ärende:

Ansökan om strandskyddsdispens för nybyggnad av enbostadshus med garage

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att meddela dispens mot byggnadsförbudet i 7 kapitlet 15 § miljöbalken för uppförande av enbostadshus med tillhörande garage och att som särskilt skäl för detta åberopa 7 kapitlet 18 d, 18e och 18f §§. att område där strandskyddsdispensen sökes ligger inom ett LIS- område, ett område för landsbygdsutveckling. Vidare anger sökande att förslaget bidrar till landsbygdsutvecklingen samt att den tänkta byggnationen kommer att ligga i anslutning till befintliga bostadshus.

att tomtplatsavgränsning görs och markeras med streck på till ärendet hörande karta, och innebär att den delen får användas som tomt,

att avgiften för denna ansökan bestäms till 7 440 kronor.

Beslutet fattas med stöd av 7 kapitlet, 15, 18b och 18 d, 18e och 18f §§, miljöbalken (MB).

Dispens upphör att gälla om åtgärden inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag dispensbeslutet vunnit laga kraft.

Sökanden erinras om att länsstyrelsen kan överpröva beslutet. Sökanden bör därför avvakta utgången av tiden för överprövning innan åtgärder påbörjas. Tiden för överprövning är tre veckor från den dag då kommunens dispensbeslut inkommer till länsstyrelsen.

Ärendebeskrivning*Bakgrund*

Sökanden har hos samhällsbyggnadsnämnden ansökt om strandskyddsdispens för nybyggnad av ett enbostadshus med tillhörande garage på rubricerade fastighet.

forts.

Sbn § 318 forts.

Som särskilt skäl till dispensen har sökanden angett att område där strandskyddsdispensen sökes ligger inom ett LIS- område, ett område för landsbygdsutveckling. Vidare anger sökande att förslaget bidrar till landsbygdsutvecklingen samt att den tänkta byggnationen kommer att ligga i anslutning till befintliga bostadshus.

Förutsättningar

Fastigheten omfattas inte av detaljplan eller områdesbestämmelse. Strandskyddet för Herrestadsjön är 100 meter inåt land. Föreslagen placering av byggnad ligger helt inom strandskyddat område.

I den Tematiska översiktsplanen för Mitt Värnamo 2035 antagen 29 april 2019 finns redovisat det aktuella området kring Herrestadsjön som ett område för landsbygdsutveckling i strandnära läge, så kallat LIS-området.

Kommunen ska i alla ärenden, planer, bygglov och projekt som berör landsbygdsutveckling i strandnära lägen alltid beakta och följa Tematisk översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS).

- Exploatering av ett LIS-område ska vid behov föregås av en detaljplan eller för enstaka bebyggelse föregås av dispensprövning och bygglov - för att säkerställa områdets lämplighet och fri passage.

Kommunen ska verka för att exploatering inom ett LIS-område bidrar till och värnar, utvecklar och tillgängliggör kulturhistoriska- och naturmiljöer

- Kommunen ska verka för att lokaliseringen av LIS-områden sker inom kommunikationseffektivt stråk.
- Kommunen ska verka för att LIS-områden lokaliseras där befintligt vatten- och avloppssystem kan förbättras eller kommunalt vatten- och avloppsförsörjning kan ordnas.

Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Kärda är den ort man med utpekande har för avsikt att stödja. Kärda är beläget cirka 7 km väster om Värnamo stad och LIS-områden ligger cirka 3,5 km nordost om denna ort.

forts.

Sbn § 318 forts.

Kärda är en kyrkby med gamla anor. På orten finns idag bland annat bibliotek, skola och barnomsorg. I Kärda bor cirka 320 invånare. Ett antal småföretag finns på orten. I Kärda finns både en aktiv fotbolls- och en aktiv hembygdsförening.

Det utpekade LIS-området (LIS, landsbygdsutveckling i strandnära läge) i Herrestad är i huvudsak ett fritidshusområde där en tendens till omvandling till permanentbebyggelse förekommer. Idag är strandlinjen i stora delar privatiserad av tomter och båtbyggor. Det förekommer en besöksnäringens verksamhet inom det utpekade området, Herrestad Gård, Säteri. Företaget erbjuder bland annat vandrarhem, evenemang och servering. En utveckling enligt planförslaget med bostadsbebyggelse skulle ge ett ökat underlag för befintlig offentlig och kommersiell service i det närbelägna samhället Kärda samt för bygdens föreningsliv och fritidsaktiviteter. En utveckling av attraktiva boendemöjligheter runt Kärda skulle även innebära ökad rekryteringsmöjlighet för det befintliga näringslivet på orten. Utvecklingen skulle även gynna besöksnäringen i området och ge en positiv utveckling för friluftslivet runt Herrestadssjön då utveckling skulle verka för att tillgängliggöra och säkra naturmiljön och strandområdet. Området förekommer i ett kommunikationseffektivt stråk och en utveckling skulle gynna underlaget för kollektivt resande utmed väg 27 och för en byggnation av cykelväg mellan Kärda och Värnamo. Området är ett utredningsområde för kommunalt VA och området är beslutat att med överföringsledning anslutas till kommunalt VA.

För det utpekade LIS-området gör kommunen bedömningen att lämplig markanvändning är bostadsändamål och näringslivsverksamhet med fokus på besöksnäring. Vid en utbyggnad enligt förslaget bör den planerade gång- och cykelvägen mellan Kärda och Värnamo realiseras. LIS-området ger en möjlighet att styra upp den befintliga bebyggelsen som idag främst består av fritidshus och underlätta för en framtida omvandling mot mer året-runt-boende i området. Det är viktigt att, vid fortsatt exploatering i området, tillskapa gemensamma anläggningar för exempelvis båt-läggingsplats och brygga. Detta skapar en bättre tillgång till strandområdet, mötesplatser och möjligheter för utveckling av besöksnäringen. Vid en utbyggnad inom utpekat område ska avlopp och dagvatten iordningställs så att inte recipienten för områdets MKN påverkas negativt. Det utpekade LIS-området är cirka 20 ha stort och skulle kunna möjliggöra för cirka 25 kompletterade tomter samt en eventuell utveckling av befintlig näringslivsverksamhet.

forts.

Sbn § 318 forts.

Inom ett strandskyddsområde får enligt 7 kapitlet 15 § inte nya byggnader uppföras, byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Inom strandskyddsområde får heller inte åtgärder vidtas som väsentligen förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Två förutsättningar ska vara uppfyllda för att dispens ska kunna ges från någon av de åtgärder som är förbjudna i strandskyddsområde enligt 7 kapitlet 15 § miljöbalken.

Det ska finnas minst ett så kallat särskilt skäl enligt 7 kapitlet 18 c § eller 18 d § miljöbalken samt att syftet med strandskyddet inte påverkas, det vill säga att djur- och växtliv inte påverkas på ett oacceptabelt sätt och att allmänhetens tillgång till strandområden inte försämras på lång eller kort sikt

Som särskilt skäl till dispensen har sökanden angett att område där strandskyddsdispensen sökes ligger inom ett LIS- område, ett område för landsbygdsutveckling. Vidare anger sökande att förslaget bidrar till landsbygdsutvecklingen samt att den tänkta byggnationen kommer att ligga i anslutning till befintliga bostadshus.

Bedömning

Aktuell bebyggelse är föreslagen att placeras intill befintlig bebyggelse och bedöms därmed bli ett bra komplement till det område som redan finns där idag. I enlighet med vad som lyfts i den nu antagna Tematiska översiktsplanen för Mitt Värnamo 2035 och med de rådande förhållandena på den avsedda platsen gör samhällsbyggnadsförvaltningen den samlade bedömningen att strandskyddsdispens kan meddelas.

Förslaget bedöms inte innebära någon påtaglig skada på riksintressena.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september.

forts.

Sbn § 318 forts.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

- att meddela dispens mot byggnadsförbudet i 7 kapitlet 15 § miljöbalken för uppförande av enbostadshus med tillhörande garage och att som särskilt skäl för detta åberopa 7 kapitlet 18 d och 18e §§. att område där strandskyddsdispensen sökes ligger inom ett LIS- område, ett område för landsbygdsutveckling. Vidare anger sökande att förslaget bidrar till landsbygdsutvecklingen samt att den tänkta byggnationen kommer att ligga i anslutning till befintliga bostadshus.
- att tomtplatsavgränsning görs och markeras med streck på till ärendet hörande karta, och innebär att den delen får användas som tomt,
- att avgiften för denna ansökan bestäms till 7 440 kronor.

Beslutet fattas med stöd av 7 kapitlet, 15, 18b och 18d, 18e och 18f §§, miljöbalken (MB).

Avgift: 7 440 kronor
(faktura skickas separat)

Protokollsutdrag:

Sbn § 319

Dnr 19.2250.235

Ansökan om bygglov för nybyggnad av växthus

Fastighet: Flintdolken 3

Sök: X

Ärende: Ansökan om bygglov för nybyggnad av växthus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att överlämna ärendet till kommande sammanträde.

Ärendebeskrivning

Till samhällsbyggnadsförvaltningen har det inkommit en ansökan om bygglov för nybyggnad av ett växthus cirka 21 kvadratmeter på ovanstående fastighet.

Förutsättningar

Fastigheten Flintdolken 3 ligger inom ett område som omfattas av detaljplan (F167). Området är avsett för bostadsändamål. Detaljplanen för området medger byggnation av huvudbyggnad samt ett fristående uthus eller gårdsbyggnad om max 180 kvadratmeter sammanlagt. På fastigheten får uthus eller annan gårdsbyggnad inte uppföras till en större byggnadshöjd än 3 meter. På fastigheten finns även ett område på den norra, södra och östra sidan utpekade där byggnadsförbud råder, så kallad punktprickad mark, mark som enligt gällande detaljplan inte får bebyggas.

Fastigheten är idag redan bebyggd med en huvudbyggnad samt en gårdsbyggnad om sammanlagt cirka 265 kvadratmeter. Delar av huvudbyggnaden (cirka 42 kvadratmeter) är idag redan placerade på så kallad punktprickad mark, mark som enligt gällande detaljplan inte får bebyggas.

Ansökan avser nybyggnation av växthus om cirka 21 kvadratmeter med en byggnads höjd av 2,15 meter. Med det nya förslaget så kommer den sammanlagda byggnadsarean att bli cirka 286 kvadratmeter. Växthuset placeras helt inom område som omfattas av punktprickad mark, där byggnadsförbud råder. Förslaget innebär vidare en ökning av byggnadsarean på fastigheten med cirka 21 kvadratmeter från 265 kvadratmeter till 286 kvadratmeter.

forts.

Sbn § 319 forts.

Enligt 9 kapitlet 30 § första stycket 2 plan- och bygglagen (PBL) ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan om åtgärden inte strider mot planen. Enligt 31 b får dock trots 30 § första stycket 2, 31 § 1 och 31 a § 2 PBL bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan, om avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens syfte.

Vad som är att betrakta som en liten avvikelse finns inte närmare definierat eller preciserat i plan- och bygglagen (PBL). Det har genom propositionstexten till äldre PBL (ÄPBL) angetts vissa riktlinjer för begreppets innebörd. Dessa hänvisar till mindre avvikelse såsom placering delvis på prickmark eller överskridande av högsta antalet kvadratmeter för att få en bättre planlösning. Vidare anges att ett överskridande av högst tillåtna byggnadshöjd som är påkallat av byggnadstekniska eller andra skäl kan utgöra en mindre (liten) avvikelse.

Att klart definiera och fastslå vilka byggnadsåtgärder som kan anses utgöra mindre avvikelser är inte möjligt genom att studera praxis. Den praxis som har utvecklats sedan PBL:s tillkomst pekar dock på att en kombination av överskridande av högsta antalet kvadratmeter samt placering på så kallad punktprickad mark inte utgör en liten avvikelse.

Yttranden

Hörande av berörda grannar är utskickat, svar ska vara samhällsbyggnadsförvaltningen till handa senast 25 september 2019.

Bedömning

Sett till den vägledning som finns rörande byggrätten samt placering på punktprickad mark gör samhällsbyggnadsförvaltningen den samlade bedömningen att avvikelsen inte är en sådan liten avvikelse som avses i PBL.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta:
att kommunicera med sökanden om tänkt avslag.

Beslutet fattas med stöd av 9 kapitlet 30 och 31 b §§ PBL.

Protokollsutdrag:

Sbn § 320

Dnr 19.2211.235G

Ansökan om bygglov för byte av fasadfärg

Fastighet: Talltitan 11

Sök: X

Ärende: Ansökan om bygglov för byte av fasadfärg

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att överlämna ärendet till kommande sammanträde.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Till miljö- och stadsbyggnadskontoret har inkommit en ansökan om bygglov för att färga om fasaden på ett bostadshus på Talltitan 11. Ansökan gäller en ändring från röd till grå (NCS S 7500 N).

Längan av sammanbyggda hus består i sju enskilda bostäder i ett plan. Samtliga byggnader har en mörkt röd kulör med vita snickerier. Byggnaderna är uppförda i början på 1970-talet med en enhetlig och för tiden typisk utformning.

Förutsättningar

Fastigheten omfattas av detaljplan. Aktuellt område har bestämmelsen ”område för bostadsändamål, sammanbyggda enfamiljshus”. Av planen framgår inga särskilda bestämmelser vad gäller färgsättning.

För en- och tvåbostadshus och tillhörande komplementbyggnader inom ett område med detaljplan krävs det enligt 9 kapitlet 5 § plan- och bygglagen (PBL) inte bygglov för att färga om, byta fasadbeklädnad eller byta taktäckningsmaterial, om åtgärden inte väsentligt ändrar byggnadens eller områdets karaktär.

I ärenden om bygglov ska enligt 2 kapitlet 6 § PBL bebyggelse och byggnadsverk bland annat utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på platsen och intresset av en god helhetsverkan.

forts.

Sbn § 320 forts.

Bedömning

Bedömningen görs att föreslagen omfärgning av fasaden innebär en väsentlig ändring av områdets karaktär enligt 9 kapitlet 5 § PBL, åtgärden är därmed bygglovspliktig.

Med hänsyn till omgivningens homogena karaktär innebär förslaget att intresset av en god helhetsverkan motverkas. Byggnaderna har en för tiden typisk utformning och det finns enligt kontorets bedömning ett arkitektoniskt värde i att bevara områdets enhetlighet. Förutsättningar enligt 9 kapitlet 30 § PBL anses därmed inte föreligga.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta att kommunicera med sökande om tänkt avslag.

Beslutet fattas med stöd av 9 kapitlet 30 § PBL.

Protokollsutdrag:

Sökanden

Sbn § 321

Dnr 19.2053.231C

Kontrollansvarig

Ansökan om bygglov för nybyggnad av flerbostadshus

Fastighet:

Björnen 5

Sök:

Per & Kersti AB, c/o Thomas Tilbertson, Curts väg 2, 311 72 Falkenberg

Ärende:

Ansökan om bygglov för nybyggnad av flerbostadshus

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att bevilja bygglov för nybyggnad av flerbostadshus,

att avgiften bestäms till 89 168 kronor (faktura skickas separat),

att tekniskt samråd krävs, samt

att kontrollansvarig krävs. Som kontrollansvarig godkänns Thomas Tilbertson, Kvarngatan 2, 311 32 Falkenberg.

Beslutet fattas med stöd av 9 kapitlet 30 § plan- och bygglagen (PBL) samt med av kommunfullmäktige antagen taxa den 25 oktober 2018 § 212.

Observera att inga byggnadsåtgärder får påbörjas innan beslut om startbesked meddelats. Enligt 11 kapitlet 51–53 §§ plan- och bygglagen ska en särskild avgift (byggsanktionsavgift) tas ut om överträdelse sker.

Startbesked lämnas normalt när tekniskt samråd har hållits, kallelse till det tekniska samrådet kommer att skickas separat.

Vid frågor kontakta byggnadsinspektör Matilda Elm, 0370-37 74 29.

Om åtgärden påbörjats inom två år gäller bygglovet i fem år från dag som beslutet vinner laga kraft (enligt 9 kap. 43 § plan- och bygglagen).

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Till samhällsbyggnadsförvaltningen har det inkommit en ansökan om bygglov för nybyggnad av ett flerbostadshus på ovanstående fastighet. Denna ansökan är ett reviderat förslag från tidigare beviljat bygglov se ärende 17.0072.231C. Förslaget nu omfattar 19 lägenheter. Parkering ska utföras i källarplan, utfart sker mot Pilgatan.

forts.

Sbn § 321 forts.

Förutsättningar

Fastigheten Björnen 5 ligger inom ett område som omfattas av en stadsplan från år 1928, vilken enligt övergångsbestämmelserna till plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska anses gälla som en detaljplan. Området närmast och utmed Pilgatan är avsett för sammanbyggda flerbostadshus i tre våningar med en bestämd byggnadshöjd om 11 meter. Syftet är att sluta kvarteret Björnen utmed Pilgatan.

Det nya förslaget omfattar nu 19 lägenheter, där lägenheterna varierar i storlek mellan cirka 55–116 kvadratmeter. Byggnaden som sådan kommer att uppföras i tre våningar med delvis inredd vind samt källare. Förslaget har nu även kompletterats med en loftgång samt tillhörande hiss med placering mot norr, mot innergården. I förslaget finns 23 parkeringsytor redovisade under mark samt även lägenhetsförråd och cykelparkeringar.

Prövningskriterierna för bygglov inom detaljplan gäller bland annat enligt 8 kapitlet 9 § plan- och bygglagen (PBL), att en tomt som ska bebyggas ska ordnas så att det på tomten eller i närheten av den i skäligen utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon. Tomten ska också ordnas så att det finns en lämpligt belägen utfart eller annan utgång från tomten samt anordningar som medger nödvändiga transporter och tillgodoser kravet på framkomlighet för utryckningsfordon.

Om tomten ska bebyggas med byggnadsverk som innehåller en eller flera bostäder ska det enligt 9 § också på tomten eller i närheten av den finnas tillräckligt stor friyta som är lämplig för lek och utevistelse. Om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både friyta och parkering ska man i första hand ordna friyta.

Parkeringsbehovet för bostadsändamålet löses under mark och är i överensstämmelse med gällande parkeringsnorm. Cykelparkering finns även den redovisad under mark.

I fråga om tänkbara störningar som trafikbuller är bullerförordningen inte tillämplig. Kravet på buller inomhus gäller men krav kan inte ställas för utemiljö. Enligt den kommunövergripande översiktsplanen ska kommunen verka för målet att uppnå då gällande riktvärden för buller, vilket motsvarar dagens krav. I den fördjupade översiktsplanen går utläsa som övergripande mål att kommunen ska se på möjliga åtgärder för att reducera buller, det ska dock vara tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt.

forts.

Sbn § 321 forts.

Pilgatan är bullerutsatt, den översiktliga beräkningen av buller i staden visar på värden kring 60–65 dB. Därav förmodas bullerreducerande åtgärder behövas för att uppnå kravet inomhus. Genom anläggande av friyta på byggnadens baksida kan en alternativ uteplats anordnas med avsevärt bättre bullerförhållanden.

Bedömning

Planen bedöms fortfarande vara inaktuell. Då inget planarbete har initierats och sökanden nu följer planen ska dock bygglov medges enligt 9 kapitlet 30 § plan- och bygglagen (PBL).

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att bevilja bygglov för flerbostadshus,

att tekniskt samråd krävs, samt

att kontrollansvarig krävs. Som kontrollansvarig godkänns Thomas Tiltbertson, Kvarngatan 2, 311 32 Falkenberg.

Beslutet fattas med stöd av 9 kapitlet 30 § PBL.

Upplysningar

Tekniskt samråd krävs. Ni som byggherre ombeds ta kontakt med byggnadsinspektör Matilda Elm, 0370-37 74 29.

Sökanden erinras om att göra serviceanmälan för anslutning till kommunalt vatten och avlopp. Kontakta VA Kundtjänst 0370–377498, e-post: kundtjanstVA_Avfall@varnamo.se.

Bygglovets vinner laga kraft först fyra veckor efter den dag då beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar och ingen har överklagat beslutet. www.poit.se.

Avgift: 89 168 kronor
(Faktura sänds separat)

Protokollsutdrag:

Sbn § 322

Dnr 17.3329.219

Plan för grönstruktur

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 14 november 2017 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram en plan för grönstruktur gällande Värnamo stad med omland. Plan för grönstruktur ersätter tidigare styrdokument Värnamo Grönplan (1991) och planeringsunderlag Gröna, sköna Värnamo (2007, inte antagen). Plan för grönstruktur har delvis finansierats med medel från den lokala naturvårdssatsningen (LONA).

Sammanfattning: Plan för grönstruktur

Plan för grönstruktur är ett av de underlag som behövs för att Värnamo såväl idag som i framtiden ska vara en attraktiv, trygg och hållbar tillväxtkommun. Plan för grönstruktur är ett strategiskt dokument med kommunens ställningstaganden gällande grönstruktur och visar på riktningar och utvecklingsförslag.

Plan för grönstruktur är uppdelad i tre dokument:

- Del ett är en övergripande del och innehåller bakgrund och strategier hur kommunen ska arbeta i frågor som berör grönstruktur.
- Del två innehåller en inventering av Värnamo stads parker och naturområden, samt utvecklingsförslag.
- Del tre innehåller åtgärdsplan med prioriteringar.

Plan för grönstruktur utgår ifrån begreppet hållbar utveckling som definieras av de tre dimensionerna: ekologisk, social och ekonomisk. Dimensionerna konkretiseras så att det blir en tydlig koppling till planens ämne grönstruktur. För att kunna arbeta med dimensionerna på ett effektivt sätt har fem strategier tagits fram.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 12 september 2019.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta
att godkänna informationen om Plan för grönstruktur.

Protokollsutdrag:

Kommunfullmäktige
Plan- och byggavdel-
ningen

Sbn § 323

Dnr 10.0394.214

Detaljplan för del av fastigheten Sävrarp 1:149, Vitanäsom- rådet i Rydaholm

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens granskningsutlåtande,
samt

att överlämna detaljplanen för Sävrarp 1:149 (Vitanäs) i Rydaholm
tätort, upprättad i maj 2019, till kommunfullmäktige för antagande
enligt PBL 5 kapitlet.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden, nuvarande samhällsbyggnadsnämnden, beslutade den 1 mars 2010, Msn § 76 att ge miljö- och stadsbyggnadskon-
toret, nuvarande samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att påbörja de-
taljplan för fastigheten del av Sävrarp 1:149, Vitanäsområdet i Rydaholms
tätort. Planarbetet påbörjades under 2018 och förslaget har varit ute på sam-
råd under perioden 22 juni – 20 augusti 2018 samt granskning under peri-
oden 26 juni – 9 augusti 2019.

Förutsättningar

Detaljplanen syftar till att möjliggöra för befintlig verksamhet vid Industri-
gatan, Rydaholms Träförädling AB, i Rydaholm att expandera. Delar av
gällande detaljplan för området upphävs då det inte är lämpligt med mar-
kanvändningen bostäder intill industriområdet. Området där gällande detalj-
plan upphävs blir i och med det planlöst. Detaljplanen omfattar främst be-
fintlig industrimark samt en yta i norr som idag består av skog och en
mindre yta jordbruksmark i öster. Under samrådet har synpunkter inkommit
från fem remissinstanser rörande bland annat eventuella markföroreningar,
omhändertagande av dagvatten, störningar från anläggningen och ianspråk-
tagande av jordbruksmark. Inför granskning har planhandlingarna revide-
rats så att risken för störningar för intilliggande boende har minimerats och
mark- och dagvattenförhållandena utretts. Motiveringen till ianspråktagan-
det av jordbruksmark har förtydligats.

forts.

Sbn § 323 forts.

Under granskningen har fem yttranden utan erinringar och ett yttrande med erinring kommit in. Lantmäteriet har i sitt yttrande efterfrågat att plankartan ska kompletteras med en administrativ bestämmelse. Efter granskningstiden har ytterligare kontakt tagits med Lantmäteriet och kommunen och Lantmäteriet är eniga om att plankartan inte behöver kompletteras. Detaljplanen kan därför överlämnat till kommunfullmäktige för antagande utan ändringar efter granskningen.

Bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den utökning av industrimark som detaljplanen medför blir ett värdefullt tillskott till näringslivet i Rydaholm. De störningar som kan uppstå av verksamheten bedöms vara små och acceptabla för intilliggande bostäder.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

- att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens granskningsutlåtande, samt
- att överlämna detaljplanen för Sävrarp 1:149 (Vitanäs) i Rydaholm tätort, upprättad i maj 2019, till kommunfullmäktige för antagande enligt PBL 5 kapitlet.

Protokollsutdrag:

Plan- och byggavdel-
ningen

Sbn § 324

Dnr 19.2665.502

Tekniska förvaltningen
Transportstyrelsen RDT

Lokal trafikföreskrift, Sotakärrvägen Bor**Beslut**

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att anta de lokala trafikföreskrifterna 0683 2019:47, 0683 2019:48, 0683 2019:49, 0683 2019:50, 0683 2019:51 och 0683 2019:52, samt

att de träder i kraft den 14 oktober.

Ärendebeskrivning*Bakgrund*

Det har varit ett problem med höga hastigheter på Sotakärrvägen i Bor. Samhällsbyggnadsförvaltningen, tekniska förvaltningen och Bors vägför-
ening har tillsammans arbetat för att hitta en lösning på problemet. Man
kom fram till att om gatan upplevdes smalare skulle förhoppningsvis has-
tigheten sänkas. En cykelväg målades på ena sidan av Sotakärrvägen.

Bedömning

För att minska risken av olycka med bil och cyklist bedömer samhälls-
byggnadsförvaltningen, tillsammans med tekniska förvaltningen, att väj-
ningsplikt från angränsade gator ut mot Sotakärrvägen införs.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 septem-
ber 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att anta de lokala trafikföreskrifterna 0683 2019:47, 0683 2019:48, 0683 2019:49, 0683 2019:50, 0683 2019:51 och 0683 2019:52, samt

att de träder i kraft den 14 oktober.

Protokollsutdrag:
Räddningstjänsten

Sbn § 325

Dnr 19.2692.170

Räddningstjänstens riskanalys 2019–2022

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att fastställa riskanalysen som underlag till det fortsatta arbetet med trygghet och säkerhet.

Ärendebeskrivning

I syfte att kartlägga riskbilden i Värnamo kommun arbetas en riskanalys fram inför varje ny mandatperiod. Den ska användas som beslutsunderlag för fortsatt arbete med trygghet och säkerhet.

Målet med riskanalysen är främst att ge kommunen underlag för att skapa en tryggare vardag för de som bor, vistas och verkar inom kommunens geografiska område samt stärka förmågan att bedriva samhällsviktig verksamhet.

Riskanalysen ska:

- Ta fram riskbilden för kommunen.
- Identifiera de risker, utifrån händelseperspektiv, som kan inträffa i kommunen.
- Lyfta sannolikheten för och de eventuella konsekvenserna av dessa händelser genom riskbedömning.
- Vara ett beslutsstöd inom det riskreducerande arbetet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att fastställa riskanalysen som underlag till det fortsatta arbetet med trygghet och säkerhet.

Protokollsutdrag:
Kommunstyrelsen
Räddningstjänsten

Sbn § 326

Dnr 19.2741.170

Inre befäl i Jönköpings län

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

- att** Värnamo kommun går med i Inre befäl från årsskiftet 2019/2020,
- att** samhällsbyggnadsförvaltningen hanterar kostnaden för 2020 inom befintlig budgetram, samt
- att** nämnden begär ett tillägg på 100 000 kronor till budgetramen från 2021 och framåt.

Ärendebeskrivning

I utredningen SOU 2018:54 ”En effektivare kommunal räddningstjänst” finns ett förslag till förändrad lagstiftning där man pekar på att ”kommunerna i sitt ledningssystem ständigt ska upprätthålla övergripande ledning av räddningstjänsten”, det ska ske dygnet runt och i samverkan mellan kommuner.

I länet finns idag Inre befäl (IB) som är en bakre ledningsfunktion med uppdrag att stödja befintliga beslutsfattare hos de anslutna räddningstjänsterna inom RäddSam-F. Sedan halvårsskiftet, då Gislaved/Gnosjö gick med i denna funktion, är alla kommuner i länet med förutom Värnamo kommun.

Kostnaden för denna funktion för Värnamo kommun är runt 400 000 kronor/år om kommunen endast utnyttjar funktionen. Om kommunen däremot tillsätter personella resurser som så hamnar kostnaden på 100 000 kronor/år.

För att förekomma den nya lagstiftningen så är förvaltningens målsättning och förslag till nämnden att Värnamo kommun går med i Inre befäl från årsskiftet då kommunen också planerar att tillsätta personal in i funktionen redan under 2020.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

- att** Värnamo kommun går med i Inre befäl från årsskiftet 2019/2020,
- att** samhällsbyggnadsförvaltningen hanterar kostnaden för 2020 inom befintlig budgetram, samt
- att** nämnden begär ett tillägg på 100 000 kronor till budgetramen från 2021 och framåt.

Protokollsutdrag:

Plan- och byggavdelningen

Sbn § 327

Dnr 18.2697.214

Detaljplan för fastigheterna Helmershus 6:97 och Helmershus 6:73

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att planens genomförande inte antas medföra en betydande miljöpåverkan såsom avses i PBL 4 kapitlet eller MB 6 kap, samt

att skicka ut detaljplaneförslag för fastigheten Helmershus 6:97 med flera (Hyltan, söder om Åminne) i Värnamo kommun, upprättad i september 2019, på samråd enligt PBL 5 kapitlet.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Begäran om upprättande av detaljplan har inkommit för fastigheten Helmershus 6:97 och 6:73 den 14 februari 2019. Sökande vill utöka befintlig villatomt ned till sjövägen med möjlighet till infart ut på vägen.

Den 9 oktober 2018 beslutade samhällsbyggnadsnämnden att ge förvaltningen i uppdrag att upphäva del av detaljplan för del av Helmershus 6:73, antagen mars 2011.

Begäran om upprättande av detaljplan inkom för fastigheten Helmershus 6:97 den 17 augusti 2018. Sökande önskar möjliggöra för en mer lämplig infart till bostadsfastigheten Helmershus 6:97.

22 maj 2019 beslutade samhällsbyggnadsnämnden att uppdra åt samhällsbyggnadsförvaltningen att upprätta en detaljplan för fastigheten Helmershus 6:97 med flera i Värnamo kommun, samt att slå samman planuppdraget med planärende 2018.2697.214.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att planens genomförande inte antas medföra en betydande miljöpåverkan såsom avses i PBL 4 kapitlet eller MB 6 kap, samt

att skicka ut detaljplaneförslag för fastigheten Helmershus 6:97 med flera (Hyltan, söder om Åminne) i Värnamo kommun, upprättad i september 2019, på samråd enligt PBL 5 kapitlet.

Protokollsutdrag:

Kommunfullmäktige
Plan- och byggavdel-
ningen

Sbn § 328

Dnr 14.1670.214

Detaljplan för Södra Åminne samhälle

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

- att** godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens granskningsutlåtande, samt
- att** överlämna detaljplanen för Södra Åminne i Åminne samhälle, upprättad i september 2019, till kommunfullmäktige för antagande enligt PBL 5 kapitlet.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Dåvarande miljö- och stadsbyggnadsnämnden beslutade 16 september 2014 att ge dåvarande miljö- och stadsbyggnadskontoret i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för Södra Åminne i Åminne samhälle. Vidare beslutade samma nämnd 6 december 2016 att skicka ut detaljplanen på samråd.

Förutsättningar

Detaljplanen har under perioden 24 juni 2019 till 23 augusti 2019 varit utställd på granskning. Samtliga yttranden med erinringar har sammanställts i ett granskningsutlåtande, planhandlingar reviderats därefter och plankartan uppdaterats.

Bedömning

Inkomna yttranden leder inte till några nya konsekvenser som medför att ytterligare granskning eller omtag behöver göras. Kvarstår inför ett antagande i kommunfullmäktige gör enbart en intern kvalitetsgranskning samt formalia som framsida. Planen bedöms därför redo för beslut från samhällsbyggnadsförvaltningen att lämna över till kommunfullmäktige.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

- att** godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens granskningsutlåtande, samt
- att** överlämna detaljplanen för Södra Åminne i Åminne samhälle, upprättad i september 2019, till kommunfullmäktige för antagande enligt PBL 5 kapitlet.

Protokollsutdrag:

Kommunfullmäktige
Plan- och byggavdel-
ningen

Sbn § 329

Dnr 17.2680.211

Detaljplan för del av fastigheten Nöbbele 7:2 med flera (verksamhetsområde Bredasten – etapp 3)

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens granskningsutlåtanden och

att överlämna detaljplaneförslaget för del av fastigheten Nöbbele 7:2 med flera (verksamhetsområde Bredasten- Etapp 3) i Värnamo stad, upprättad i september 2019, till kommunfullmäktige för antagande enligt PBL 5 kapitlet.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 19 september 2017 att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för del av fastigheten Nöbbele 7:2 i Värnamo stad. Efter samrådet beslutade samhällsbyggnadsnämnden 27 februari 2019 att skicka ut detaljplanen för granskning enligt PBL 5 kapitlet.

Efter första granskningen skedde så pass stora förändringar med planen att den bedömdes behöva ställas ut på granskning på nytt. Granskning nummer 2 har genomförts under perioden 24 juni 2019 till 23 augusti 2019.

Bedömning

Inkomna yttranden leder inte till några nya konsekvenser som medför att ytterligare granskning eller omtag behöver göras. Kvarstår inför ett antagande i kommunfullmäktige gör enbart en intern kvalitetsgranskning samt formalia. Planen bedöms därför redo för beslut från samhällsbyggnadsförvaltningen att lämna över till kommunfullmäktige

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

forts.

Sbn § 329 forts.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens granskningsutlåtanden och

att överlämna detaljplaneförslaget för del av fastigheten Nöbbele 7:2 med flera (verksamhetsområde Bredasten- Etapp 3) i Värnamo stad, upprättad i september 2019, till kommunfullmäktige för antagande enligt PBL 5 kapitlet.

Sbn § 330

Redovisning av delegationsbeslut

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna redovisningen av delegeringsbeslut.

Följande delegationsbeslut redovisas:

Förvaltningschefens delegationsbeslut §§ 23–26

Miljöchefens delegationsbeslut §§ 16–17

Stadsarkitektens delegationsbeslut § 7

Beslut om annan behörig sotare/egensotning §§ 1–67

Miljöinspektörernas delegationsbeslut avseende:

Avlopp §§ 84–101

Renhållning - diverse §§ 41–43

Hälsoskyddsärenden §§ 2–8

Livsmedel §§ 45–48

Alkohol § 2

Värmepumpanläggningar §§ 38–45

Miljöärende §§ 62–64

Obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem, OVK §§ 33–37

Bygglov §§ 190–208

Föreläggande om inlämnande av komplettering §§ 33–40

Byggnadsinspektörens delegationsbeslut avseende:

Startbesked §§ 267–301

Tekniskt samråd §§ 44–47

Slutsamråd §§ 48–50

Slutbesked §§ 210–229

Handläggarens delegationsbeslut avseende:

Bostadsanpassning §§ 82, 80B/2018

Parkeringstillstånd för rörelsehindrade §§ 28–30

Sbn § 331

Meddelanden

Kf

Kf § 170 – Fyllnadsval – val av ledamot till samhällsbyggnadsnämnden
Kf § 149 – Medborgarinitiativ – Förbud muslimska böneutrop i Värnamo kommun

Lantmäterimyndigheten

Omprövning och upphävande av Alandsryd ga:2. Bildande av två nya gemensamhetsanläggningar för ändamålet väg.

Förvaltningsrätten

Dom – Varning enligt alkohollagen
Dom – Tillämpning av alkohollagen, serveringstid för uteservering

Protokollsutdrag:

Sbn § 332

Information och övriga ärenden anmälda av nämndens ledamöter

Ärendebeskrivning

1. Ibrahim Candemir (KD) informerar om att nämndens presidium tillsammans med tekniska utskottet inbjudits den 18 september till ett gemensamt möte tillsammans med de båda förvaltningarnas förvaltningschefer. Vid mötet diskuterade man olika områden som berör samhällsbyggnadsförvaltningen och tekniska förvaltningen.
2. Ibrahim Candemir (KD) har deltagit vid kommunens tillgänglighetsråd den 4 september.
3. Ibrahim Candemir (KD) informerar om att nämndens presidium deltagit vid strategimöte för fysisk planering den 13 september på Gummi-fabriken. Vid mötet förekom allmän information om projekt i verksamheterna. Inbjudna var presidierna för kommunstyrelsen, tekniska utskottet, samhällsbyggnadsnämnden, bolagen och olika tjänstemän från de båda förvaltningar.
4. Ibrahim Candemir (KD) frågar: Vad man gör från förvaltningens sida då det gäller personer som tvättar bilen på garageuppfarten. Förvaltningschefen informerar om att den enda möjlighet förvaltningen har är om anmälningar inkommer. I övrigt är det information till allmänheten som gäller.

Protokollsutdrag:

Sbn § 333

Dnr 19.0067.200

Val av ersättare i kommunala tillgänglighetsrådet

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att överlämna ärendet till kommande sammanträde.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ska utse en ny ersättare i kommunala tillgänglighetsrådet eftersom nuvarande ersättare har lämnat sitt uppdrag.

Protokollsutdrag:

Plan- och byggavdelningen

Sbn § 334

Dnr 19.2522.514

Parkeringsautomater i centrala Värnamo

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i samråd med tekniska förvaltningen i uppdrag att på kommunägda parkeringsplatser ersätta myntautomater med digital betallösning, samt

att redovisa till samhällsbyggnadsnämnden senast vid nämndens sammanträden den 20 november 2019.

Ärendebeskrivning

I de centrala delarna av Värnamo finns parkering på kommunal mark där parkeringsavgift betalas med mynt. Myntautomaterna föreslås ersättas med digitala system för betalning.

Parkeringsplatser på kommunal mark är i flera fall kostnadsfri, men i centrala lägen finns parkeringar som är avgiftsbelagda. På dessa avgiftsbelagda parkeringar finns myntautomater för betalning. Mynthanteringen kräver resurser, både i arbetstid och ekonomiskt för mynthantering. Myntautomaterna har också vid upprepade tillfällen utsatts för vandalisering, vilket kräver kostsamma och upprepade reparationer.

Kommunstyrelsen beslutade 27 augusti 2019

att ge tekniska utskottet i uppdrag att, i samråd med samhällsbyggnadsnämnden, på kommunägda parkeringsplatser ersätta myntautomater med digital betallösning, samt

att redovisas till kommunstyrelsen senast 2 december 2019.

Protokollsutdrag:

Plan- och byggavdelningen

Sbn § 335

Dnr 19.1078.100

Motion – Cykelstrategi med åtgärder för bättre och säkrare cykling

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att ge samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram en Åtgärdsplan för cykel när Plan för trafik är beslutad, samt

att redovisa planen för nämnden.

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna har yrkat i en motion att kommunstyrelsen ger i uppdrag att ta fram förslag på en kommuntäckande cykelstrategi. Ett styrdokument som ler till ett systematiskt arbete för att fler ska använda cykeln som ett hållbart transportmedel.

Motionen har utretts av kommunledningsförvaltningen i samråd med samhällsbyggnadsförvaltningen.

Det är viktigt att en Åtgärdsplan för cykel inte tas fram utan koppling till överliggande styrdokument. För att den ska vara relevant och bidra till helheten så behöver den ansluta till Plan för trafik. Plan för trafik påvisar målsättningen för hur stor andel som ska cykla. Den talar alltså om omställningens omfattning, vilket har stor betydelse för hur Åtgärdsplan för cykel utformas.

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för att ta fram Plan för trafik, ett arbete som utförs av samhällsbyggnadsförvaltningens trafikplanerare. Trafikplaneraren anser att en Åtgärdsplan för cykel är en naturlig följd av Plan för trafik, men att den inte bör tas fram i förväg eller ens parallellt.

Kommunfullmäktige beslutade enligt kommunstyrelsens förslag att bifalla motionen, samt att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att ta fram en Åtgärdsplan för cykel när Plan för trafik är beslutad.

Protokollsutdrag:

Sbn § 336

Dnr 19.2806.100

Information om tjänstemannayttrande gällande aktualisering av översiktsplan för Gislaveds kommun

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna informationen

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Gislaveds kommun har inlett arbetet med att aktualitetspröva kommunens översiktsplan ÖP16 med tillhörande fördjupningar. I samband med prövningen har kommunen beslutat att skicka översiktsplanen på remiss med förfrågan om översiktsplanens aktualitet till berörda myndigheter, regioner och grannkommuner.

Gislaved önskar att Värnamo kommun ger svar på huruvida man anser att översiktsplanen fortfarande är aktuell.

Remisstiden är satt till och med den 30 september 2019.

Värnamo kommun har tidigare lämnat yttrande vid utställning av ÖP 16 samt över den fördjupade översiktsplanen för Smålandsstenar-Skeppshult.

Sammanfattning

Värnamo kommun har tagit del av ÖP16, det omfattade materialet som utgör Gislaved kommuns översiktsplan. Värnamo kommun gör med några kommentarer bedömningen att planen är aktuell för ytterligare en mandatperiod.

Kommentarer

Värnamo kommun ser positivt på att Gislaved vid aktualiseringen av översiktsplanen även bjuder in grannkommunerna att yttra sig kring planens aktualitet. Värnamo anser vidare att det är svårt att över ett så omfattande material ge ett tillfredställande svar. Värnamo kommun har därför valt att utifrån tidigare utställningsyttranden samt utifrån fördjupningen för Reftele (vars planområde gränsar mot Värnamo kommun) författa kommunens kommentarer. Vidare är det enbart de mellankommunala frågorna som uppmärksammas i kommentarerna över planens aktualitet.

forts.

Sbn § 336 forts.

Kommunen kan konstatera att fördjupningen för Reftele är gammal och därmed i delar inaktuell. Planen saknar bland annat förhållningsätt till MKN för vattenförekomster. Värnamo menar dock att ÖP 16 hanterar frågan på ett fullgott sätt. Gemensamma vattendrag med mindre god status där Värnamo ser behov av samverkan är Viskeån, Lillån, Draven och Bolmen.

ÖP 16 omnämner Reftelebygdens jordbrukslandskap som betydelsefullt vilket är samstämmigt med Värnamo kommuns översiktsplan som på motsatt sida av kommungränsen pekar ut området som stort sammanhängande jordbruksmarksområde med betydelse både för landskapsbildningen och för jordbruksnäringen.

Kulturmiljöintresset Finnvedens folkland och frågor rörandes sjön Bolmen är viktiga mellankommunala intressen som Värnamo har gemensamt med Gislaved. Värnamo gör bedömningen att båda dessa är aktuella och hanterade i såväl fördjupningen för Reftele och ÖP16.

Värnamo kommun saknar i ÖP16 mer geografiskt preciserat ställningstagande för var kommunen ställer sig positiv till vindkraftsetablering. Det är av ÖP16 svårt att utläsa var större vindkraftsetableringar kan komma till stånd och därmed hur Värnamo kommun skulle kunna påverkas. Värnamo vill vidare informera om att man i kommunens översiktsplan, Mitt Värnamo 2035, har pekat ut områden invid kommungränsen mot Gislaved som mindre känsligt för vindkraft och att man här kan tänka sig att gå vidare med att utreda möjligheten för etableringar. Värnamo ser positivt till att ÖP16 pekar ut Bolmen med omland som olämpligt för vindkraftsetablering vilket är samstämmigt med Värnamo kommuns syn.

Vidare ser kommunen det som positivt att planförslaget tar hänsyn till HNJ-banan och att man i planförslaget verkar för järnvägssträckans framtida utveckling.

forts.

Sbn § 336 forts.

Avslutningsvis vill Värnamo kommun hänvisa till kommunens tidigare remissvar för fördjupningen för Smålandsstenar/Skeppshult och det sammanhängande stråket för cykelvägsutbyggnad mellan Gislaved/Smålandsstenar-Värnamo-Bor. Trafikverkets arbete med att ta fram en ÅVS för sträckan har nu inletts. Värnamo menar att det vore bra om ambitionen om utbyggd cykelväg även synliggörs i markanvändningskarta i ÖP 16 liksom vid en aktualisering av Reftele fördjupning i denna plan. Värnamo ställer sig vidare positiv till följande skrivning i ÖP 16 om utbyggnad av cykelvägar: Tätorter ska bindas samman med cykelvägar och samverkan ske mellan Trafikverket och grannkommuner.

Värnamo kommun har i övrigt inga erinringar över Gislaved kommuns översiktsplan ÖP16:s aktualitet.

Protokollsutdrag:

Sbn § 337

Dnr 19.2804.042

Delårsbokslut för samhällsbyggnadsförvaltningen 30 juni 2019

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till delårsrapport per den 30 juni 2018, samt

att överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har upprättat delårsrapport per 30 juni 2019.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att godkänna samhällsbyggnadsförvaltningens förslag till delårsrapport per den 30 juni 2019, samt

att överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Protokollsutdrag:

Sbn § 338

Dnr 19.0487.042

Revidering av investeringsbudget 2020, samt investeringsplan 2021–2024

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att ställa sig bakom revideringen av förvaltningens investeringsbudget för 2020 och investeringsplan för 2021–2024, samt

att överlämna densamma till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Nämnden informeras om förvaltningens investeringsbudget för 2020, samt om investeringsplan för 2021–2024.

Protokollsutdrag:

Sbn § 339

Dnr 18.1042.211

Information om detaljplan för fastigheten Havren 2 med flera

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden informeras om detaljplan för Havren 2 med flera i Värnamo stad.

Protokollsutdrag:

Sbn § 340

Dnr 19.1456.214

Information om detaljplan för fastigheten Bredaryd 41:10 med flera i Bredaryd tätort

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden informeras om detaljplan för fastigheten Bredaryd 41:10 med flera i Bredaryd tätort.

Protokollsutdrag:

Sbn § 341

Dnr 19.0633.420

Information om halvårsuppföljning för miljöavdelningens tillsynsplan 2019

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att godkänna redovisad uppföljning av tillsynsplanen för 2019.

Ärendebeskrivning

Den 10 april 2019, § 109, beslutade samhällsbyggnadsnämnden att fastställa tillsynsplanen 2019 för miljöarbetet på förvaltningens miljöavdelning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med en skrivelse den 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta

att godkänna redovisad uppföljning av tillsynsplanen för 2019.

Protokollsutdrag:

Sbn § 342

Dnr 19.0021.212

Information – Fördjupning av översiktsplan för Värnamo stad

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

Unders samhällsbyggnadsnämndens sammanträde 23 januari 2019, § 6 beslutade nämnden att initiera arbetet med fördjupningen av översiktsplanen för Värnamo stad. Den 27 februari 2019, § 11, beslutade samhällsbyggnadsnämnden att ställa sig bakom projektbeskrivningen för fördjupningen av översiktsplanen, och att söka godkännande från kommunstyrelsen att tillskriva samhällsbyggnadsförvaltningen 950 000 kronor ur förvaltningens resultatfond för arbetet med att ta fram fördjupningen av översiktsplanen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bad nämnden under sammanträdet i april att ge förvaltningen klartecken att inför sommaren gå ut på programsamråd.

Vid nämndens sammanträde i april överlämnades ärendet till kommande sammanträde och den 22 maj 2019, § 220, beslutade samhällsbyggnadsnämnden att godkänna att det av samhällsbyggnadsförvaltningen framtagna programmet till fördjupningen av översiktsplanen för Värnamo stad går ut på programsamråd.

Arbetet med fördjupningen av översiktsplanen fortgår. I nuläget befinner vi oss i skedet för programsamråd.

Parallellt med arbetet med programsamrådet löper nu det inledande arbetet med planförslaget, och utredningar, behovsmöten och strukturbild tas fram.

forts.

Sbn § 342 forts.

Programsamrådet till fördjupningen av översiktsplanen för Värnamo stad inleddes den 12 augusti och avslutas den 12 oktober. Arbetet har fortgått med att samla in synpunkter från allmänheten, politiker, näringsliv och tjänstepersoner. Det underlag som tagits fram under våren, och som samhällsbyggnadsnämnden i beslut 22 maj 2019, § 220, ställde sig bakom, arbetas under programsamrådet vidare utifrån inkomna synpunkter, och resulterar efter programsamrådet i ett färdigt program. De alternativ som presenterats i underlaget vidareutvecklas under programsamrådet till tre färdiga scenarier för Värnamo stads utveckling. Ett av dessa scenarier, alternativt delar av olika scenarier, ligger sedan till grund för planförslaget.

Den 23 augusti hölls dialog på Kyrktorget i samband med Värnamodagarna. Allmänheten bjöds in att delta i aktiviteter och svara på enkäter som berörde Värnamo stadsutveckling. Vecka 35 till 39 aktiveras fyra platser runt om i Värnamo stad, med syfte att väcka tankar om hur stadens offentliga ytor kan användas på andra sätt. Dessa platser aktiveras i följande ordning:

Vecka 35: Grönkilen vid Sveavägen – Norråsvägen

Vecka 36: Egnahemsparken

Vecka 38: Sajofastighetens framsida

Vecka 39: Parkeringsruta på Tre liljors parkeringsplats

Platserna förses med informationsskyltar, sittplatser, odlingslådor och affischer. På skyltarna finns bland annat länkar och QR-koder till enkäter.

Under vecka 41, efter aktiveringstillfällena, hålls en vernissage i Stadshusets foajé i syfte att presentera resultatet av programsamrådet.

Den 23 oktober kommer samhällsbyggnadsnämnden att föreslå att ta beslut om att godkänna det färdiga programmet som underlag för planförslaget.

Sammanfattning

Arbetet med fördjupningen av översiktsplanen för Värnamo stad fortgår, och programsamråd pågår från 12 augusti till 12 oktober. Synpunkter som samlas in formar det slutgiltiga programmet som ligger till grund för planförslaget.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Protokollsutdrag:

Sbn § 343

Dnr 19.2120.235M

Information om ansökan om bygglov för nybyggnad av 60 meter högt ostagat torn med teknikbod

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

HI3G ACCESS AB, c/o Tammp AB, Löparevägen 1, 294 39 Sölvesborg, har inkommit med ansökan om bygglov för nybyggnad av ett 60 meter högt ostagat torn med teknikbod på fastigheten Bredaryd 7:80.

Begäran om yttrande har sänts till Försvarsmakten och till Trafikverket.

Protokollsutdrag:

Sökanden, alkoholhand- Sbn § 344

Dnr 19.2216.702D

läggare, Polismyndig-
heten, Räddningstjäns-
ten, Länsstyrelsen,
Folkhälsomyndigheten,
Skattekontoret**Anmälan om ändring av nuvarande serveringstillstånd, utökad serveringstid**

Fastighet:

Vindruvan 21

Sök:

D8 Bistro & Café, Storgatsbacken 18A, 331 37 Värnamo

Serveringsställe:

D8 Bistro & Café

Restaurangnummer:

0683-0250-21

Ärende:

Anmälan om ändring av nuvarande serveringstillstånd, utökad serveringstid

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att bevilja D8 Bistro & Café, organisationsnummer 559005-3525, utökad serveringstid måndag till söndag året runt från kl. 22.00 till kl. 24.00.**Ärendebeskrivning**

D8 Bistro och Café AB, org.nr: 559005-3525 har ansökt om utökad serveringstid från kl. 22.00 till kl. 24.00 måndag till söndag året runt.

D8 Bistro och Café AB har nu ett beslut om tillfälligt utökad serveringstid från kl. 22.00 till kl. 24.00 som gäller under perioden 20 augusti till 19 oktober 2019.

Yttrande från polismyndigheten 17 september 2019

Polismyndigheten har yttrat sig muntligt och har inget att erinra och förväntar sig inga ordningsstörningar inom avsedd verksamhet på grund av den utökade serveringstiden.

Motivering till beslut

Tillståndsmyndighetens samlade bedömning av ärendet är att ansökan kan beviljas, då vare sig tillståndsmyndigheten eller polismyndigheten förväntar sig några ordningsstörningar på grund av den utökade serveringstiden.

forts.

Sbn § 344 forts.

Lagrum

Beslutet är fattat med stöd av 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:1622) samt:

8 kapitlet 19 §

Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta att bevilja D8 Bistro & Café, organisationsnummer 559005–3525, utökad serveringstid måndag till söndag året runt från kl. 22.00 till kl. 24.00.

Expedieras till:

Akten, sökanden, alkoholhandläggare, Polismyndigheten, räddningstjänsten, Länsstyrelsen i Jönköpings län, Folkhälsomyndigheten samt Skattekontoret i Värnamo.

Hur man överklagar:

Detta beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Ditt överklagande ska vara skriftligt och överlämnas eller skickas till samhällsbyggnadsnämnden i Värnamo kommun. Överklagandet ska ha kommit in till samhällsbyggnadsnämnden inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet.

Protokollsutdrag:

Sbn § 345

Dnr 18.2220.214

Information om detaljplan för del av fastigheten Bor 1:195 (anslutning till nya väg 27, förbifart Bor) i Bor tätort

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar
att godkänna informationen.

Ärendebeskrivning

Trafikverket inkom 20 juni 2018 med en begäran att upprätta en ny detaljplan för fastigheten Bor 1:195. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för anslutning mellan den nuvarande väg 27 och den planerade nya väg 27 (förbifart Bor).

Samhällsbyggnadsnämnden gav 29 augusti 2018 i uppdrag till samhällsbyggnadsförvaltningen att ta fram en ny detaljplan.

Förslag till samrådshandlingar håller nu på att tas fram.

Trafikverket vill inte se överfarter från lokalgator på den nya avfarten. Avfarten kommer då gå tvärs över norra industriområdet i Bor, med gällande detaljplan från 1982 (F186). Ny detaljplan kommer därför planlägga mark som gata genom området och möjliggör på det sättet för att Trafikverket ska kunna uppföra avfarten. Eftersom avfarten skär av tidigare planlagda gator och planlagd kvartersmark för industri behöver samtliga ytor ses över. Ny infart från gamla sträckningen av riksväg 27 skapas norr om infarten och gator görs om till vändplatser där infarten skär av. Kommunen säkerställer också en cykelväg igenom området. Kommunen lägger också in ett naturområde på båda sidor om avfarten för att med planteringar och träd kunna skapa en intressant och välkomnande entré till Bor.

Handlingar beräknas vara redo för samrådsbeslut under nämndsammanträdet i oktober.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 16 september 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta
att godkänna informationen.

Protokollsutdrag:

Sökanden

Sbn § 346

Dnr 2019.1169.220

Ansökan om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus

Fastighet:

Näsbyholm 1:29

Sök:

X

Ärende:

Ansökan om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus,

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar

att ställa sig positiv till lokaliseringen under förutsättning att sökanden inkommer med ansökan om planändring.**Ärendebeskrivning***Bakgrund*

Sökande har hos samhällsbyggnadsnämnden ansökt om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus med garage.

Aktuell plats ligger på fastigheten Näsbyholm 1:29 drygt 800 meter från Hindsens norra strand utmed väg 127. Föreslagen placering av tomtplats kan ses som en lucktomt i anslutning till redan befintliga bostadshus.

Tomten är tänkt att avstyckas med en tomtarea om cirka 2000 kvadratmeter. Avloppsanläggning i form av trekammarbrunn och infiltrationsbädd anläggs. Byggnaden som kommer att byggas är ett tvåplanshus med en taklutning på 38 grader. Infart/utfart föreslås genom befintlig anslutning.

Förutsättning

Fastigheten omfattas av detaljplan F 306. Området är avsett för golfanläggning. Tänkt placering är även inom ett område där marken ska hållas planterad och får inte användas för golfspel.

Föreslagen åtgärd strider därmed mot gällande detaljplanen beträffande användningen av kvartersmark och markens anordnande.

forts.

Sbn § 346 forts.

Om ansökningen avser en åtgärd som innebär en avvikelse från en detaljplan ska berörda grannar (sakägare) underrättas om ansökningen och ges tillfälle att yttra sig.

Yttrande

Ägarna till fastigheten Näsbyholm 1:11, 1:16, 1:19,1:21,1:23, 1:29, har inga erinringar mot förslaget.

Ägarna till fastigheten Näsbyholm 1:14, 1:22, 1:17 och 1:28 har fått tillfälle att yttra sig men inte svarat.

Bedömning

Enligt 2 kapitlet 2 § ska planläggning och prövning i ärenden om lov eller förhandsbesked syfta till att mak- och vattenområden används för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för med hänsyn till beskaffenhet, läge och behov.

Enligt 9 kapitlet 30 § första stycket 2 plan- och bygglagen (PBL) ska bygglov ges för en åtgärd inom ett område med detaljplan om åtgärden inte strider mot planen. Enligt 31 b får dock trots 30 § första stycket 2, 31 § 1 och 31 a § 2 PBL bygglov ges för en åtgärd som avviker från en detaljplan, om avvikelsen är liten och förenlig med detaljplanens syfte.

Enligt gällande detaljplan är området lämpligt för golfanläggning och att det uttryckligen står att marken ska hållas planterad och får inte användas för golfspel.

Avvikelsen kan inte anses som mindre och är inte förenlig med detaljplanens syfte. Ansökan ska därmed avslås.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har inkommit med skrivelse 31 juli 2019.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås besluta att avslå ansökan om förhandsbesked för nybyggnad av enbostadshus med garage på del av fastigheten Näsbyholm 1:29.

Samhällsbyggnadsnämnden har tidigare behandlat ärendet 28 augusti 2019 § 272.